

## ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਜਮਾਤ - ਦਸਵੀਂ (ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ)

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਉ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪ.ਸ.ਸ.ਬ. ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ, ਉੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣਗੇ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਭਿਆਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਭਿਆਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਊਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੋਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਓ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ  
ਲੈਕਚਰਾਰ ਹਿਸਟਰੀ  
ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਸਰੋੜਾਂ  
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ.ਅ.ਸ. ਨਗਰ  
ਮੋ: 9501683870

ਹਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸ. ਹਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ  
ਸ.ਸ. ਮਾਸਟਰ  
ਸ.ਹ.ਸ. ਮੀਆਂਪੁਰ ਚੰਗਰ  
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ.ਅ.ਸ. ਨਗਰ  
ਮੋ: 9914484844

ਮੀਤਿਕਾ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਤਿਕਾ  
ਸ.ਸ. ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ  
ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਸਿਆਲਬਾ  
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ.ਅ.ਸ. ਨਗਰ  
ਮੋ: 7986420064

## (ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ)

### ਜਮਾਤ - ਦਸਵੀਂ

#### ਭਾਗ (ੳ) - ਭੂਗੋਲ

#### ਪਾਠ-1 ਭਾਰਤ - ਇੱਕ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਂ ਇੰਡੀਆ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ?
2. ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ?
3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੰਡ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
4. ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ?
5. ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰੀ ਵਿਸਥਾਰ ਦੱਸੋ?
6. ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਨਾਲ ਤੱਟਵਰਤੀ ਸੀਮਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਵਸੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮੀ ਸੀਮਾ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
9. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਥਲਵਰਤੀ ਅਤੇ ਤੱਟ ਵਰਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਹਨ?
10. ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
11. ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
12. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
13. ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਰਾਤਲੀ ਰੂਪ ਦੱਸੋ?
14. ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ?
15. ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵੰਡ ਕੀ ਸੀ?
16. ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਅਤੇ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-2 ਟਾਪੂ ਸਥਿਤ ਹਨ?
17. ਭਾਰਤ ਕਿਸ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ? ਇਹ ਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ % ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
18. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਰਾਜ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।
19. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
20. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਤੱਟ ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
21. ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
22. ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

**ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਭਾਰਤ ਕਿੰਨੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

(ੳ) ਦੋ (ਅ) ਤਿੰਨ (ੲ) ਇੱਕ (ਸ) ਚਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਭਾਰਤ ਦਾ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?

(ੳ) ਪਹਿਲਾ (ਅ) ਤੀਸਰਾ (ੲ) ਦੂਸਰਾ (ਸ) ਚੌਥਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹੈ?

(ੳ) ਪਹਿਲਾ (ਅ) ਛੇਵਾਂ (ੲ) ਦੂਜਾ (ਸ) ਸੱਤਵਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 25 (ਅ) 30 (ੲ) 28 (ਸ) 29

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ।

(ੳ) 7 (ਅ) 6 (ੲ) 5 (ਸ) 8

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 20 (ਅ) 22 (ੲ) 16 (ਸ) 18

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 3200 ਕਿ:ਮੀ: (ਅ) 3220 ਕਿ:ਮੀ: (ੲ) 3214 ਕਿ:ਮੀ: (ਸ) 3216 ਕਿ:ਮੀ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-8 ਭਾਰਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਾਜਵਾੜੇ ਸ਼ਾਹੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?

(ੳ) 562 (ਅ) 582 (ੲ) 552 (ਸ) 542

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ..... ਰਾਜ ਅਤੇ ..... ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤ ਪ੍ਰਦੇਸ ਹਨ।
2. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 10 ਵਿੱਚੋਂ ..... ਇਸਤਰੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ।
3. ਖੇਤਰਫਲ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਸਥਾਨ ਹੈ।
4. ਭਾਰਤ ਖੇਤਰਫਲ ਪੱਖੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ..... ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ..... ਗੁਣਾ ਵੱਡਾ ਹੈ।
5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ..... ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ।
6. ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ..... ਹੈ।
7. .... ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਇੰਡਸ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ।

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੀ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੈ?
2. ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਤਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
3. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਕੀ ਸਰੂਪ ਹੈ?
4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
5. ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕਰੂਪਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ?

6. ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਓ?
7. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
8. ਜਦੋਂ ਅਰੁਣਾਚਲ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਰਾਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ?
9. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭਿੰਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
10. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੇ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?

#### 5 ਅਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਲਵਾਯੂ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੈ?
2. "ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ" ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
3. ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ "ਭਾਰਤ" ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?
4. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਖੇਤਰੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
5. ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਨੇਕਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?

#### ਪਾਠ-2 ਧਰਾਤਲ

#### ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
2. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੀ ਹੈ?
3. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ?
4. ਟਰਾਂਸ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਚੋਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
5. ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਉੱਚੀ ਹੈ?
6. ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੀਨ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਰਾੜ ਘਾਟੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹਨ?
10. ਡੈਲਟਾ ਕੀ ਹੈ?
11. ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਡੈਲਟਾਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
12. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦੌਰੇ ਜਾਂ ਰਸਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
13. ਛੋਟੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਪਰਬਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
14. ਛੋਟੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਿਹਤ ਵਰਧਕ ਘਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
15. ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਦੂਨ ਘਾਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
16. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪੂਰਬੀ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
17. ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭੂ ਆਕਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
18. ਉੱਤਰੀ ਪੱਛਮੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੁਆਬ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਬਣਦੇ ਹਨ?

19. ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਮੈਦਾਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੀ ਹੈ?
20. ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀ ਹੈ ?
21. ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
22. ਮਾਲਵਾ ਪਠਾਰ ਦੇ ਉਪਭਾਗ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
23. ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
24. ਪੂਰਬੀ ਘਾਟ ਦੀਆਂ ਦੱਖਣੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
25. ਅਨਾਇਮੁਦੀ ਦੀ ਗੰਢ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਰਬਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਆ ਕੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
26. ਦੱਖਣੀ ਪਠਾਰ ਦੇ ਪਹਾੜ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿਹਤ ਵਰਧਕ ਸਥਾਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
27. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੱਟਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦੀਪ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
28. ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
29. ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਸੀਮਾ ਬਿੰਦੂ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
30. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਦੇ ਦੋ ਫਾਇਦੇ ਲਿਖੋ?
31. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਲਾਭ ਦੱਸੋ?
32. ਤੱਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਦੱਸੋ?
33. ਥਾਰ ਮਾਰਥੂਲ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦੱਸੋ?
34. ਥਾਰ ਮਾਰਥੂਲ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਦੱਸੋ?
35. ਐਸਚੁਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
36. ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਦੱਸੋ?
37. ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?
38. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀ ਹੈ?
39. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?
40. ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ?
41. ਦੱਖਣ ਦੇ ਪਠਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦੱਸੋ?
42. ਟਰਾਂਸ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਔਸਤ ਉਚਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ? ਇਸ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਪਰਬਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
43. ਟਰਾਂਸ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਿਮਾਨੀਆ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
44. ਦੂਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
45. ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
46. ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਪਠਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?

### ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਰਾਤਲ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਮੈਦਾਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 56% (ਅ) 32% (ੲ) 43% (ਸ) 48%

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਪਠਾਰੀ ਹੈ?

(ੳ) 29.7% (ਅ) 27.7% (ੲ) 28.7% (ਸ) 26.7%

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਔਸਤ ਉਚਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 51੦੦ ਮੀਟਰ (ਅ) 52੦੦ ਮੀਟਰ (ੲ) 53੦੦ ਮੀਟਰ (ਸ) 54੦੦ ਮੀਟਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਰਬਤੀ ਚੋਟੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੈਸਟ (ਅ) ਕੰਚਨਜੰਗਾ (ੲ) ਨੰਦਾ ਦੇਵੀ (ਸ) ਗੌਡਵਿਨ ਆਸਟਿਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਜੋਜ਼ੀਲਾ ਦੱਰਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਸਿੱਕਿਮ (ਅ) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ੲ) ਉਤਰਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਸ) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਗੰਗਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਢਲਾਣ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਹੈ?

(ੳ) ਪੂਰਬ (ਅ) ਪੱਛਮ (ੲ) ਦੱਖਣ (ਸ) ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਅੰਡੇਮਾਨ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਦੀਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 12 (ਅ) 13 (ੲ) 14 (ਸ) 11

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-8 ਨਿਕੋਬਾਰ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦੀਪ ਹਨ?

(ੳ) 14 (ਅ) 16 (ੲ) 18 (ਸ) 12

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-9 ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਦੀਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ?

(ੳ) 25 (ਅ) 26 (ੲ) 22 (ਸ) 28

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਪਰਬਤੀ ਹੈ।
2. .... ਦੱਰਾ ਸਿੱਕਿਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਰਬਤੀ ਚੋਟੀ ..... ਹੈ।
4. ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ..... ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦੀ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
2. ਕੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਅਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਜਵਾਨ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ?
3. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?

4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
5. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਠਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੱਸੋ?
6. ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
7. ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਜਲੋਦੀ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ ਹੈ?
8. ਥਾਰ ਮਾਰੂਥਲ ਤੇ ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
9. ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੀਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
10. ਤੱਟਵਰਤੀ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ?
11. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਤੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਡੈਲਟਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
12. ਹਿਮਾਲਿਆ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
13. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਭੌਤਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?
14. ਐਸਚੁਰੀ ਅਤੇ ਡੈਲਟਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
15. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?  
1) ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ (2) ਪੂਰਬੀ ਘਾਟ
16. ਟਰਾਂਸ ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
17. ਮਹਾਨ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਨਾਂ, ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
18. ਛੋਟੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
19. ਬਾਹਰੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
20. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
21. ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਰਾਤਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
22. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
23. ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਤੇ ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ?

### ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਰਾਤਲ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਤੱਟਵਰਤੀ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ?
3. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਦੱਸੋ ਕੀ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਚੇ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ?
4. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਜਨਮ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
5. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਧਰਾਤਲੀ ਰਚਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਢਾਲ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ ਉਪਭਾਗਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਦਿਓ।
6. ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦੇ ਧਰਾਤਲੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
7. ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਉਪ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਰ ਸਮੇਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

ਓ) ਵਿੰਧਿਆਚਲ (ਅ) ਸਤਪੁਤ੍ਰਾ (ੲ) ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ (ਸ) ਮਾਲਵਾ ਪਠਾਰ ਹ) ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ

9. "ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਭੌਤਿਕ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਬਣਦੇ ਹਨ" ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
10. ਗੰਗਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭੂਗੋਲਿਕ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
11. ਪੱਛਮੀ ਤੱਟੀ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਉਸਦੇ ਉਪਭਾਗਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਣਨ ਦਿਓ?

### ਪਾਠ-3 ਜਲਵਾਯੂ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਜਲਵਾਯੂ ਕੀ ਹੈ?
2. ਮੌਸਮ ਕੀ ਹੈ?
3. ਜਲਵਾਯੂ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ?
4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੱਸੋ?
5. ਭਾਰਤ ਦਾ ਜਲਵਾਯੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?
6. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦੱਸੋ?
7. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦੱਸੋ?
8. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦੱਸੋ?
9. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦੱਸੋ?
10. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
11. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
12. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਸਮ ਜਲਵਾਯੂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
13. ਅੰਤਰ ਉਸ਼ਣ ਸੁਮੇਲ ਖੇਤਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
14. ਜੈਟ ਸਟ੍ਰੀਮ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
15. 'ਮਾਨਸੂਨ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
16. ਭਾਰਤੀ ਮਾਨਸੂਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਿਖੋ?
17. 'ਮਾਨਸੂਨ ਦਾ ਫਟਣਾ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
18. "ਲੂ" ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
19. ਮਾਨਸੂਨੀ ਤੋੜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
20. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਗਰਮ ਤੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ?
21. ਐਲਨੀਨੋ ਸਮੁੰਦਰੀ ਧਾਰਾ ਕਿੱਥੇ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ?
22. 'ਕਾਲ ਵੈਸਾਖੀ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
23. 'ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਵਾਛੜ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
24. ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਨਸੂਨ ਪੋਣਾਂ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆ ਕੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?



25. 'ਹੁੰਮਸ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
26. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਖਾ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
27. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?
28. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?
29. ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਭੂ-ਭਾਗ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਭਾਜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ?
30. ਭਾਰਤ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?
31. ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਹਵਾ ਦੇ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
32. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਚੱਕਰਵਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
33. ਥਾਰ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
34. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਕੋਨੇ ਜਲਵਾਯੂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
35. ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰੁੱਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
36. ਭਾਰਤੀ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

### ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?

(ੳ) ਮਦਰਾਸ (ਅ) ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ (ੲ) ਸ਼ਿਮਲਾ (ਸ) ਦਰਾਸ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਚਿਰਾਪੁੰਜੀ (ਅ) ਮਸੀਨਰਮ (ੲ) ਸ਼ਿਲਾਂਗ (ਸ) ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?

(ੳ) ਅਜਮੇਰ (ਅ) ਜੈਸਲਮੇਰ (ੲ) ਇੰਦੌਰ (ਸ) ਊਜੈਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਕੇਰਲ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਹਰਿਆਣਾ (ਸ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਖਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪੌਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਸਥਾਈ ਪੌਣਾਂ (ਅ) ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ (ੲ) ਵਪਾਰਕ ਪੌਣਾਂ (ਸ) ਲੋਕਲ ਪੌਣਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਵਰਖਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਿਸ ਯੰਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿੰਡ ਗੇਜ (ਅ) ਰੇਨ ਗੇਜ (ੲ) ਅਨੌਮੋ ਮੀਟਰ (ਸ) ਬੈਰੋਮੀਟਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਹਵਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੀ ਇਕਾਈ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਮਿਲੀ ਮੀਟਰ (ਅ) ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ (ੲ) ਮਿਲੀਬਾਰ (ਸ) ਆਈਸੋਬਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-8 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਰਖਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਗੁਜਰਾਤ (ਅ) ਕੇਰਲ (ੲ) ਰਾਜਸਥਾਨ (ਸ) ਬਿਹਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-9      ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਦੋ (ਅ) ਇੱਕ (ੲ) ਚਾਰ (ਸ) ਤਿੰਨ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਮਾਨਸੂਨ ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ..... ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਮਸੀਨਰਮ ..... ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰਖਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ..... ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਲਗਭੱਗ ਹੈ।
4. ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ..... ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
2. ਪੂਰਵ ਮਾਨਸੂਨੀ ਵਰਖਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
3. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
4. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨ ਹਨ?
5. ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜਲਵਾਯੂ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
6. ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਵਪਾਰਕ ਪੌਣਾਂ ਮਾਨਸੂਨੀ ਵਰਖਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
7. ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
8. ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ਕ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?
9. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸੂਨੀ ਵਰਖਾ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
10. ਪੱਛਮੀ ਜੈੱਟ ਸਟ੍ਰੀਮ ਦਾ ਚੱਕਰਵਾਤੀ ਵਰਖਾ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
11. ਭਾਰਤੀ ਮਾਨਸੂਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
12. ਹਵਾ ਦਾ ਦਬਾਅ ਕੀ ਹੈ?

ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸੂਨੀ ਵਰਖਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
4. ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
5. "ਭਾਰਤੀ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਤੇ ਜੂਆ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰਖਾ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ?
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਸਧਾਰਨ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣ -ਪੱਛਮੀ ਮਾਨਸੂਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਰਖਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

#### ਪਾਠ-4 ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ, ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀਆਂ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
2. ਬੋਰੀਅਲ ਜਾਤੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਜਾਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
4. ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੱਸੋ?
5. ਕਿਸ ਬਨਸਪਤੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ 'ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਡਰ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
6. ਸਥਾਨਿਕ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
7. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੰਗਲ ਹਨ?
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ?
9. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਕ੍ਰਾਈ ਵਣ ਚੌੜੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਉਂ ਵੱਧ ਹਨ?
10. ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਣ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
11. ਰਾਖਵਾਂ ਵਣ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
12. ਉਸ਼ਣ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
13. ਉਸ਼ਣ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
14. ਮਾਨਸੂਨੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਂ ਕਿਉਂ ਪਿਆ?
15. ਮਾਨਸੂਨੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਰੱਖਤ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
16. ਅਰਧ-ਖੁਸ਼ਕ ਪਤਝੜੀ ਬਨਸਪਤੀ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
17. ਅਰਧ-ਖੁਸ਼ਕ ਪਤਝੜੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਰੱਖਤ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
18. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਕਿੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
19. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਅਧੀਨ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
20. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਿਖੋ?
21. ਜਵਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
22. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਰਾਖਵੇਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
23. ਜਲੋੜ ਮਿੱਟੀ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
24. ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੋ?

25. ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਸਾਇਣਕ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
26. ਲੈਟਰਾਇਟ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੋ?
27. ਮਾਰੂਥਲੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਸਾਇਣਕ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
28. ਪਰਬਤੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
29. ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਅ ਕੀ ਹੈ?
30. ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਅ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ?
31. ਪੂਰਬੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿੱਚ 2500 ਮੀ. ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਚਾਈ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
32. ਦੱਖਣ ਦੇ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਬਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
33. ਸ਼ੋਲਾ ਵਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
34. ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਹਤ ਵਰਧਕ ਦਵਾਈਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
35. ਚਮੜਾ ਰੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
36. ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀ ਸਥਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ?
37. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਣ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
38. ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
39. ਹਾਥੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ?
40. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
41. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
42. ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
43. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ?
44. ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੂਲ ਪਦਾਰਥ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
45. ਦੱਖਣ ਦੇ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਕਿਉਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
46. ਨਮਕੀਨ ਮਿੱਟੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
47. ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
48. ਸਮ-ਉੱਚ ਬੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਤੋਂ ਬੱਚਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
49. ਰਾਜ ਵਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
50. ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?

51. 'ਭੂੜ' ਮਿੱਟੀ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
52. ਉਸ਼ਣ ਸਦਾਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਬਰਸਾਤੀ ਵਣ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
53. ਜਵਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

**ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਜਲ-ਹਾਇਆਸਿੰਥ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਡਰ (ਅ) ਭਾਰਤ ਦਾ ਡਰ (ੲ) ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਡਰ (ਸ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਡਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਉੱਪਰ ਜੰਗਲ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?

(ੳ) 33% (ਅ) 20% (ੲ) 44% (ਸ) 30%

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖੇਤਰ ਉੱਪਰ ਜੰਗਲ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

(ੳ) 25% (ਅ) 33% (ੲ) 27% (ਸ) 22.7%

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਅਸਾਮ (ੲ) ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ (ਸ) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਖੇਤਰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਜਸਥਾਨ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਗੁਜਰਾਤ (ਸ) ਹਰਿਆਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?

(ੳ) 76000 (ਅ) 78000 (ੲ) 66000 (ਸ) 86000

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੰਛੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?

(ੳ) 3000 (ਅ) 2400 (ੲ) 2000 (ਸ) 2600

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-8 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 16 (ਅ) 15 (ੲ) 13 (ਸ) 14

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-9 ਕੇਂਦਰੀ ਮਿੱਟੀ ਰੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ?

(ੳ) 1951 (ਅ) 1952 (ੲ) 1953 (ਸ) 1954

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-10 ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਇੱਕ (ਅ) ਚਾਰ (ੲ) ਪੰਜ (ਸ) ਦਸ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਸੰਘੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ..... ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ।
2. ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਧਰਤੀ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸੇ ਉੱਪਰ ਜੰਗਲ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।
3. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ..... ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
4. .... ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਖਾਰੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ..... ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।
6. ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਜੀਵ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ..... ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
7. ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀਆਂ ..... ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
8. ਮਾਰੂਥਲੀ ਮਿੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੇਤ ਤੇ ਕੇਵਲ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
9. ਕਾਂਗਰਸੀ ਘਾਹ ਨੂੰ ..... ਘਾਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
10. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ..... ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬਾਹਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਉਂ ਬਣ ਗਈ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
2. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
3. ਸਾਡੀ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
4. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ?
5. ਪਹੁੰਚ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਣ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ?
6. ਪੱਤਝੜੀ ਜਾਂ ਮਾਨਸੂਨੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
7. ਪੂਰਬੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਨਸਪਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
8. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ-ਦਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
9. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅੰਧਾ-ਧੁੰਦ ਕਟਾਅ ਦੇ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ ਹਨ?
10. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?
11. ਮਿੱਟੀਆਂ ਦੇ ਬਨਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਚਟਾਨ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
12. ਮਿੱਟੀਆਂ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
13. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
14. ਪੀਟ ਤੇ ਦਲਦਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
15. ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
16. ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?
17. ਉਸ਼ਣ ਸਦਾਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
18. ਉਸ਼ਣ ਸਦਾਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
19. ਜਵਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

20. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
21. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਫਾਇਦੇ ਲਿਖੋ?
22. ਜਲੋੜ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਤੱਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
23. ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਤੱਤ ਤੇ ਗੁਣ ਲਿਖੋ?
24. ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
25. ਮਾਰੂਥਲੀ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
26. ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਖਾਰੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਿਖੋ?
27. ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
28. ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
29. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਜੀਵ-ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

5 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀ ਹੈ?
3. “ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ਼ਣ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਰਫੀਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਅਲਪਾਈਨ ਬਨਸਪਤੀ ਤੱਕ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?” ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
4. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ?
5. ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
7. ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਅ ਕੀ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
8. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਲਾਭ ਦੱਸੋ।

## ਪਾਠ-5 ਜਲ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਗਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
2. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
3. ਦਰਿਆ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ ਹਨ?
4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ?
5. ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

6. ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
7. ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ ਦਾ ਮਾਰਗ ਲਿਖੋ?
8. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
9. ਅਰਾਵਲੀ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ?
10. ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
11. ਬਾਰ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਜਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
12. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
13. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜਲ ਵਿਭਾਜਕ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
14. ਸਿੰਧ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
15. ਗੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਦੱਖਣੀ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
16. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਾਰਾਮਾਸੀ ਚਾਰ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
17. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮੀ ਚਾਰ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
18. ਸਿੰਜਾਈ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
19. ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
20. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
21. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੂਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
22. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਲਾਬਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਖਿਆ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
23. ਬਹੁਮੁੱਖੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
24. 'ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਝੀਲ' ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
25. ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
26. ਦਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਡੈਮ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
27. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਦਰਿਆ 'ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ' ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ?
28. ਤੁੰਗਭੱਦਰਾ ਤੇ ਚੰਬਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
29. ਹੀਰਾ ਕੁੰਡ ਡੈਮ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੀ ਹੈ?
30. ਹੜਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
31. ਹੜਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਦੋ ਉਪਾਅ ਲਿਖੋ?



32. ਜਲ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
33. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹੜਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?

### ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ?

(ੳ) ਦੋ (ਅ) ਇੱਕ (ੲ) ਚਾਰ (ਸ) ਤਿੰਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਵਗਣ ਵਾਲੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਮੌਸਮੀ ਦਰਿਆ (ਅ) ਬਾਰਾਂਮਾਸੀ ਦਰਿਆ (ੲ) ਖੁਸ਼ਕ ਦਰਿਆ (ਸ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਕਿਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਗੰਗਾ (ਅ) ਜਮਨਾ (ੲ) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ (ਸ) ਗੋਦਾਵਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੜਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਤੇ ਊਰਜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਬਣਾਇਆ?

(ੳ) 1952 (ਅ) 1953 (ੲ) 1954 (ਸ) 1955

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਨਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) 47% (ਅ) 53% (ੲ) 57% (ਸ) 43%

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੀ ਉਚਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 21੦ ਮੀਟਰ (ਅ) 216 ਮੀਟਰ (ੲ) 226 ਮੀਟਰ (ਸ) 236 ਮੀਟਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਸਤਲੁਜ ਕਿਸ ਦਰਿਆ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਗੰਗਾ (ਅ) ਸਿੰਧ (ੲ) ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ (ਸ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

### ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਔਸਤਨ..... ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਬਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
2. ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1954 ਵਿੱਚ ਹੜਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ..... ਤੇ..... ਬਣਾਇਆ ਸੀ।
3. ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ..... ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ।
4. ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੀ ਗਾਰਜ ਤੇ ਇੱਕ..... ਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਤੇ..... ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
5. ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੌੜੀ ਤੇ 8੦ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ..... ਨਾਮੀ ਝੀਲ ਬਣਦੀ ਹੈ।

### 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦਰਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ?
2. ਗੰਗਾ ਦਰਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
3. ਗੋਦਾਵਰੀ ਨੂੰ ਦੱਖਣ ਦੀ ਬੁੱਢੀ ਗੰਗਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
4. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
5. ਹੜ੍ਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
6. ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ?
7. ਸੋਕੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?
8. ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
9. ਦਾਮੋਦਰ ਨਦੀ ਘਾਟੀ ਯੋਜਨਾ ਕੀ ਹੈ?
10. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਲ-ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਕੀ ਹੈ?
11. ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਬਹੁਮੁੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
12. “ਪੱਛਮੀ ਤੱਟਵਰਤੀ ਦਰਿਆ ਡੈਲਟਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ” ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
13. ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
14. ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਯੋਜਨਾ ਇੱਕ ਬਹੁ ਮੁੱਖੀ ਯੋਜਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
15. ਹੀਰਾਕੁੱਡ ਯੋਜਨਾ ਕੀ ਹੈ?
16. ਨਾਗਾਰਜੁਨ ਸਾਗਰ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
17. ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
18. ਸੋਕੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?

### 5 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਲ-ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਜਲ-ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
3. ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੀ ਜਲ-ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
4. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਔੜ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?
5. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ?
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
7. ਬਹੁਉਦੇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਦੀ ਘਾਟੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?

## ਪਾਠ-6 ਭੂਮੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੰਨ੍ਹਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
3. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
4. ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਉ?
5. ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
6. ਹਾੜੀ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
7. ਹਰੀ ਖਾਦ ਤੇ ਖਾਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
8. ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
9. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
10. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਅਧੀਨ ਰਕਬਾ ਦੱਸੋ?
11. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਯੋਗ ਭੂਮੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ?
12. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਣਕ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੀਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
13. ਸਰਵਜਨਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਣਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?
14. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰਫਲ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ?
15. ਚਰਾਗਾਹਾਂ ਹੇਠ ਜ਼ਮੀਨ ਘੱਟ ਜਾਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
16. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਘਣਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
17. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਔਸਤ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
18. ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
19. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?
20. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ?
21. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸੋ?
22. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੰਨੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
23. ਤੇਲ ਬੀਜ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
24. ਮੂੰਗਫਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਮੋਹਰੀ ਹਨ?

25. ਤੇਲ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ?
26. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਪਾਹ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
27. ਕਪਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
28. ਆਲੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
29. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਲੂਆਂ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
30. ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
31. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸ਼ੂਧਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
32. ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?
33. ਸ਼ੇਬ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
34. ਬਣੀਕਰਣ ਦਾ ਕੀ ਮੱਹਤਵ ਹੈ?
35. ਨਿਰਬਾਹ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
36. ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਫਸਲਾਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
37. ਵਪਾਰਿਕ ਫਸਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
38. ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

#### **ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :**

1. ਸਾਲ 1997 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖੇਤਰ ਸ਼ੁੱਧ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।  
(ੳ) 40% (ਅ) 45% (ੲ) 47% (ਸ) 51%
2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੈ?  
(ੳ) 51% (ਅ) 47% (ੲ) 54% (ਸ) 57%
3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਯੋਗ ਭੂਮੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਸਿੰਜਾਈ ਹੇਠ ਹੈ?  
(ੳ) ਹਰਿਆਣਾ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਸ) ਬਿਹਾਰ
4. ਕਣਕ ਕਿਸ ਫਸਲੀ ਹੁੱਤ ਦੀ ਫਸਲ ਹੈ?  
(ੳ) ਹਾੜੀ (ਅ) ਸਾਉਣੀ (ੲ) ਜੈਦ (ਸ) ਸਾਰੇ
5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਅਨਾਜ ਫਸਲ ਹੈ?

- (ੳ) ਮੂੰਗਫਲੀ (ਅ) ਪਟਸਨ (ੲ) ਸਰੋਂ (ਸ) ਮੱਕੀ
6. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਖਰੀਫ (ਸਾਉਣੀ) ਦੀ ਫਸਲ ਹੈ?
- (ੳ) ਕਣਕ (ਅ) ਕਪਾਹ (ੲ) ਛੋਲੇ (ਸ) ਜੌਂ
7. ਕਿਹੜਾ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਵਲ ਭੇਜਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਹਰਿਆਣਾ (ਅ) ਬਿਹਾਰ (ੲ) ਪੰਜਾਬ (ਸ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ
8. ਕਿਸ ਸਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) 1960-61 (ਅ) 1970-71 (ੲ) 1962-63 (ਸ) 1966-67
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ (ਸ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

**ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :**

1. ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ ਲਗਭਗ..... ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਹੈ।
3. ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ..... ਗੈਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਅਸਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦਾ..... ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।
5. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ..... ਖੇਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ..... ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਧੀਆ ਵੰਨਗੀ ਦਾ ਚਾਵਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

### 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
3. ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
4. ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਿਕਤਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ?
5. ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂ ਤੇ ਭਾਰਵਾਹਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
6. ਚਾਲੂ (Current Fallow Land) ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਜ਼ਮੀਨ (Old Fallow Land) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
7. ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਜਲਵਾਯੂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
8. ਝੋਨਾ (ਚਾਵਲ) ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
9. ਗੰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
10. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲਾਭ ਕੀ ਹਨ?

11. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਬਾਹ ਖੇਤੀ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
12. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਪਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
13. 'ਹਰੀ ਕਰਾਂਤੀ' ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕ 'ਕਣਕ ਕਰਾਂਤੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?
14. ਗ਼ੈਰ ਖੇਤੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
15. ਵਣਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ?
16. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਦ ਖਾਧ ਅੰਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ?
17. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਜੋਤਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ? ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
18. ਝੋਨਾ / ਚਾਵਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
19. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
20. ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਆਉਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
21. ਡੇਅਰੀ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਲਾਭ ਲਿਖੋ?
22. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?
23. ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ-ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਜੇ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਹੈ?
24. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
25. ਹਰੀ ਕਰਾਂਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫਸਲ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਏ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
26. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਈ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਣ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
27. ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨਿਰਬਾਹ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਵਪਾਰਿਕ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ?
28. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ?
29. ਗੰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ?
30. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
31. ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ?

## 5 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਾਦ ਬਜਟ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
3. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਹਰੀ ਕਰਾਂਤੀ' ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?
4. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ (ਚਾਵਲ) ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
5. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

6. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
7. ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
8. ਤੇਲ-ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚ 'ਹਰੀ ਕਰਾਂਤੀ' ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਈ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੇਲ-ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ?
9. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਗਬਾਨੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
11. ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?

## ਪਾਠ-7 : ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਧਨ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਮੁੱਖ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
2. ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ?
3. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈਮੇਟਾਇਟ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲੋਹਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
4. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
5. ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਖਣਿਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
6. ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੀ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
7. ਅਬਰਕ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
8. ਅਬਰਕ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦੱਸੋ?
9. ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਿਖੋ?
10. ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?
11. ਸੋਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?
12. ਚੂਨੇ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
13. ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
14. ਕੋਲੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
15. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਲੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਲਿਖੋ?
16. ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਹੈ?
17. ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹਨ?

18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਤੇਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?
19. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
20. ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?
21. ਧੂੰਆਂ ਰਹਿਤ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
22. ਬੈਲਾਡਿਲਾ ਖਾਣਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
23. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਗਨਾਈਟ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
24. 'ਸਾਗਰ ਸਮਰਾਟ' ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਕੀ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
25. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਸੋਧਕ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
26. ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
27. ਪੌਣ-ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
28. 'ਲਿਗਨਾਈਟ' ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
29. ਕੋਲਾਰ ਖਾਣਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖਣਿਜ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
30. ਅਬਰਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਸ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
31. ਬਾਕਸਾਈਟ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਾਤ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
32. ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

### ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਮੈਗਨੇਟਾਈਟ (ਅ) ਹੈਮੇਟਾਈਟ (ੲ) ਸਾਈਡਰਾਈਟ (ਸ) ਲਿਮੋਨਾਈਟ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਧੁਰਾ ਕਿਸ ਧਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਸੋਨਾ (ਅ) ਲੋਹਾ (ੲ) ਚਾਂਦੀ (ਸ) ਤਾਂਬਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਸਿੰਘਭੂਮ ਲੋਹਾ ਖਾਣ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਬਿਹਾਰ (ਅ) ਉੜੀਸਾ (ੲ) ਝਾਰਖੰਡ (ਸ) ਛਤੀਸਗੜ੍ਹ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਕਿਸ ਖਣਿਜ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਬਾਕਸਾਈਟ (ਅ) ਮੈਂਗਨੀਜ਼ (ੲ) ਤਾਂਬਾ (ਸ) ਅਬਰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਸੋਨੇ ਦੀ ਕੋਲਾਰ ਖਾਣ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਅ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ (ੲ) ਕਰਨਾਟਕ (ਸ) ਕੇਰਲ



ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਐਂਥਰੋਸਾਈਟ (ਅ) ਪੀਟ (ੲ) ਲਿਗਨਾਈਟ (ਸ) ਬਿਟੂਮੀਨਸ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-7 ਅੰਕਲੇਸ਼ਵਰ ਤੇਲ ਖੇਤਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਆਸਾਮ (ਅ) ਗੁਜਰਾਤ (ੲ) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਸ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਸਿੰਘਭੂਮ ਲੋਹਾ ਖਾਣ ਭਾਰਤ ਦੇ..... ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
2. ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ..... ਖਾਣ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ..... ਰਾਜ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ।
4. ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ..... ਖਣਿਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ।
5. ਬਾਕਸਾਈਟ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ਤੋਂ..... ਧਾਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
6. ਸੋਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ..... ਧਾਤ ਹੈ।
7. ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੋਇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ..... ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

### 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
3. ਬਾਕਸਾਈਟ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
4. ਤਾਂਬਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
5. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
6. ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
7. ਉੜੀਸਾ ਵਿੱਚ ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
8. ਕੋਲਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਕੀ ਸਨ?
9. ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਗ੍ਰੈਰ-ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੌਣ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
11. ਖਾਣ ਖੁਦਾਈ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
12. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
13. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸੱਭ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਲ ਖੋਜ, ਤੇਲ ਸੋਧਨ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ?
14. ਸੌਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
15. ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦਾ ਖਾਦ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
16. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?

17. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
18. ਲੋਹੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
19. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖਣਿਜ ਤੇਲ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?
20. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
21. 'ਸ਼ਕਤੀ ਪਿੰਡ ਯੋਜਨਾ' ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ?
22. ਧੂੰਆਂ ਰਹਿਤ ਚੁਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
23. ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

#### 5 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੋਲੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
2. ਖਣਿਜ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
3. ਤਾਪ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
4. ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਗ੍ਰੈਰ-ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ?
5. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
6. ਸੂਰਜੀ-ਤਾਪ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀਆਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ?
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

### ਪਾਠ-8 ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
2. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
4. ਆਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਿਖੋ?
5. ਮਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਿਖੋ?
6. ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਿਖੋ?
7. ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਿਖੋ?
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

9. ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
10. ਛੋਟੇ ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ -ਵੱਡੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ?
11. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?
12. ਕੋਲਕੱਤਾ- ਹੁਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋਈ?
13. ਪਟਸਨ ਉਦਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗ ਹੈ?
14. ਮੁੰਬਈ ਪੂਨਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
15. ਮੁੰਬਈ ਪੂਨਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
16. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-ਵੜੋਦਰਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
17. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-ਵੜੋਦਰਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
18. ਕਾਂਡਲਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
19. ਭਾਰਤ ਦੀ 'ਸਿਲੀਕੋਨ ਘਾਟੀ' ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?
20. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
21. ਕੋਚੀਨ ਬੰਦਰਗਾਹ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
22. ਮਾਰੂਤੀ ਉਦਯੋਗ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਵੀ ਦੱਸੋ?
23. ਸਰਵਜਨਕ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
24. ਕਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
25. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
26. ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਲਿਖੋ?
27. ਕਾਂਜੀਵਰਮ ਕਿਸ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ?
28. ਬਣਾਵਟੀ ਰੇਸ਼ੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
29. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕਾਗਜ਼ ਮਿੱਲ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ?
30. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
31. ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲੋਹਾ ਇਸਪਾਤ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
32. ਮਿੰਨੀ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
33. ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਕੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ?

34. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਕਿੱਥੇ ਲੱਗੇ ਹਨ?
35. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦਯੋਗ ਕਿੱਥੇ ਸਥਾਪਤ ਹੈ?
36. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਨਗਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
37. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਗਜ਼ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
38. ਸਵਰਾਜ ਟਰੈਕਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

**ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਛੋਟਾ ਨਾਗਪੁਰ-ਦਾਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਛਤੀਸਗੜ੍ਹ (ਅ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (ੲ) ਝਾਰਖੰਡ (ਸ) ਬਿਹਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

(ੳ) 1991 (ਅ) 1992 (ੲ) 1993 (ਸ) 1994

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਰੇਸ਼ਮ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?

(ੳ) ਦੂਜਾ (ਅ) ਤੀਜਾ (ੲ) ਚੌਥਾ (ਸ) ਪਹਿਲਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਨੇਪਾ ਨਗਰ ਅਖਬਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਅ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ੲ) ਬਿਹਾਰ (ਸ) ਅਸਾਮ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਹਾ ਇਸਪਾਤ ਉਤਪਾਦਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਦੁਰਗਾਪੁਰ (ਅ) ਬੋਕਾਰੋ (ੲ) ਭਿਲਾਈ (ਸ) ਰੁੜਕੇਲਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰੇਲ ਦੇ ਡੱਬੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਸਥਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਅ) ਲੁਧਿਆਣਾ (ੲ) ਬਠਿੰਡਾ (ਸ) ਕਪੂਰਥਲਾ

**ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :**

1. ਸੂਰਤ..... ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣੇ..... ਕਪੜੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
3. ਭਾਰਤ ਦਾ..... ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੇਸ਼ਮ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਹੈ।
4. ....ਉਦਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ ਹੈ।
5. ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ..... ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ।
6. ਦੁਰਗਾਪੁਰ ਲੋਹਾ ਇਸਪਾਤ ਕਾਰਖਾਨਾ ..... ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

7. ਮੀਟਰ ਗੇਜ ਦੇ ਛੋਟੇ ਇੰਜਣ ..... ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
8. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀਮੈਂਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ..... ਈ: ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

### 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਪਿਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
2. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
3. ਕੋਲਕਤਾ-ਹੁਗਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗ ਕਿਹੜੇ -ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
4. ਮੁੰਬਈ-ਪੂਨਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
5. ਛੋਟਾ ਨਾਗਪੁਰ-ਦਾਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ?
6. ਮਦੁਰਾਇ-ਕੋਇੰਬਟੂਰ-ਬੰਗਲੌਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
7. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
9. ਪਟਸਨ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
10. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਨ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
11. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?
12. ਕਾਗਜ਼ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
13. ਮਿਨੀ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
14. ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
15. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
16. ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਕੀ ਹਨ?
17. ਨਵੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ?
18. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ?
19. ਕੋਲਕਤਾ-ਹੁਗਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
20. ਛੋਟਾ ਨਾਗਪੁਰ-ਦਾਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
21. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?
22. ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
23. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੱਥ-ਖੱਡੀ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
24. ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
25. ਖਣਿਜ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ?
26. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬਣਤਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ?

1. ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਉਂ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
2. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
3. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
5. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
6. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਟਸਨ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ?
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
8. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਹਾ ਤੇ ਇਸਪਾਤ ਉਦਯੋਗ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ?
9. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?
10. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਦ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

### ਪਾਠ-9 ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
2. ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਉ?
3. ਸੜਕਾਂ ਕਿੰਨੀ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
4. ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਮਾਰਗ ਕਿਹੜਾ ਮਾਰਗ ਹੈ?
5. ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
6. ਪਰਬਤੀ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਲ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
7. ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ?
8. ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਘਣਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
9. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਘਣਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
10. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮੁੰਰਮਤ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ? ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ?
11. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਲ ਤੋਂ ਉਚਾਈ ਵੀ ਦੱਸੋ?
12. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ?
13. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ?

14. ਕੋਂਕਣ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਰਗ ਦੇ ਦੋ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ?
15. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਗੇਜਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ ਹਨ?
16. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀ ਦੱਸੋ?
17. 'ਸ਼ਤਾਬਦੀ' ਰੇਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
18. 'ਰਾਜਧਾਨੀ' ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
19. ਪਾਇਪ ਲਾਇਨ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ?
20. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੱਟ ਰੇਖਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
21. ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
22. ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
23. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਰਵਜਨਕ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
24. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਵਜਨਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
25. 'ਵਾਯੂਦੂਤ' ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
26. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
27. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਕਿੱਥੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?
28. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਡਾਕਘਰ ਔਸਤਨ ਕਿੰਨੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?
29. ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹਨ?
30. ਡਿਸਕ ਐਨਟੀਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
31. ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ?
32. 'ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਬੋਰਡ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ?
33. ਕੋਂਕਣ ਰੇਲ-ਮਾਰਗ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
34. ਕੋਂਕਣ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
35. ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਤੱਟ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੀਲ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?

### ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ (ਅ) ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ (ੲ) ਬਸ (ਸ) ਰੇਲ ਗੱਡੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

(ੳ) 1857 (ਅ) 1853 (ੲ) 1885 (ਸ) 1890

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਉੱਪਰ ਸਥਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੰਦਰਗਾਹ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ (ਅ) ਹਲਦੀਆ (ੲ) ਪਾਰਾਦੀਪ (ਸ) ਕਾਂਡਲਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਮੁੰਬਈ-ਮੈਂਗਲੋਰ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 780 ਕਿ:ਮੀ: (ਅ) 740 ਕਿ:ਮੀ: (ੲ) 760 ਕਿ:ਮੀ: (ਸ) 720 ਕਿ:ਮੀ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?

(ੳ) ਤਿੰਨ (ਅ) ਚਾਰ (ੲ) ਦੋ (ਸ) ਇੱਕ

### ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਮਹਾਂ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ..... ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਰੇਲ ਮਾਰਗ 1853 ਵਿੱਚ ..... ਤੋਂ ..... ਤੱਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।
4. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਹਨ।
5. ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਹੈ।
6. ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ..... ਅਤੇ ..... ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

### 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਰੇਖਾ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਕੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ 'ਗਲੋਬਲ ਪਿੰਡ' ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ?
3. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੜਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਉ?
4. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
5. ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਸੜਕਾਂ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?



6. ਲੋਹ-ਮਨਾਲੀ ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
7. “ਭਾਰਤੀ ਰੇਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਦਾਰਾ ਹੈ?” ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
8. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੇਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
9. ਤੰਗ ਪਟੜੀ ਦੀਆਂ ਰੇਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
10. ਕੁੱਝ ਮੁੱਖ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
11. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਾਂ ਦੀ ‘ਕੰਟੇਨਰ’ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
12. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਾਂ ਦੀ ‘ਮੈਟਰੋ’ ਰੇਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
13. ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
14. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ (Internal Navigation) ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
15. ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀਕਰਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੀਤੀਗਤ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
16. ਡਾਕ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਡਾਕ ਵੰਡ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
17. ‘ਵਿਵਿਧ ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾ’ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ? ਇਹ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਵਿਧ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਕੇਂਦਰ ਹਨ?
18. ਸੜਕ ਤੇ ਰੇਲ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ?
19. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਕੀ ਹਨ?
20. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂ?
21. ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਉ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ-ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
22. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ?
23. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
24. ਰੇਲਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
25. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉਂ?
26. ‘ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਰੇਲਾਂ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
27. ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਲ ਮਾਰਗਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
28. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

## 5 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਗੁਣ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

3. “ਕੋਂਕਣ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਨਿਰਮਾਣ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲ ਆਵਾਜਾਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਜੋੜ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।” ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
4. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਾਂ ਦਾ ਆਧੁਨੀਕਰਨ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
5. ਪਾਈਪ-ਲਾਈਨ ਆਵਾਜਾਈ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
6. “ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।” ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਕਰੋ?
7. ਸੰਚਾਰ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

## ਪਾਠ-10 ਜਨ ਸੰਖਿਆ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
2. ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਹੌਲੀ ਵਧਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ
3. ਸਾਲ 1901 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
4. ਸਾਲ 1921 ਅਤੇ 1951 ਨੂੰ ਜਨਸੰਖਿਅਕ ਵੰਡ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
5. ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
6. ਸਾਲ 2011 ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਵਸੋਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਵੇਂ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ?
8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ 5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
9. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦੱਸੋ?
10. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦੱਸੋ?
11. ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੈ?
12. ਵਸੋਂ ਘਣਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
13. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿੰਨੇ % ਵਸੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?
14. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਮ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੇ ਗੁਣਾਂ ਘੱਟ ਹੈ?
15. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿੰਨੇ % ਵਸੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?
16. ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ?
17. ਮੈਦਾਨੀ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿੰਨੇ% ਵਸੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?
18. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ % ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?
19. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦੱਸੋ?
20. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦੱਸੋ?
21. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਸੋਂ ਦੀ ਘਣਤਾ ਕੀ ਹੈ?
22. ਕਿਹੜੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਅਕ ਘਣਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
23. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 0-14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ % ਜਨਸੰਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?

24. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 15 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ % ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?
25. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ % ਵੋਟਰ ਹਨ?
26. ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
27. ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਸੀ?
28. ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਸੀ?
29. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ?
30. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਾਮੇ ਕਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
31. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕਿੰਨੇ % ਮਾਤਰਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
32. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ %ਮਾਤਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
33. ਕੰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ?
34. ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਕਿੰਨੇ %ਮਾਤਰਾ ਹੈ?
35. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ?
36. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
37. ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
38. ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
39. ਉਮਰ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

### ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (ਅ) ਬਿਹਾਰ (ੲ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਸ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-2 ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਔਸਤ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?

(ੳ) 324 (ਅ) 336 (ੲ) 346 (ਸ) 424

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕਿਸ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ?

(ੳ) ਇਸਾਈ (ਅ) ਹਿੰਦੂ (ੲ) ਮੁਸਲਮਾਨ (ਸ) ਸਿੱਖ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-4 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ (ਅ) ਕਰਨਾਟਕ (ੲ) ਕੇਰਲਾ (ਸ) ਬਿਹਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਹਰਿਆਣਾ (ਸ) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕਿਸ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ?

(ੳ) ਇਸਾਈ ਧਰਮ (ਅ) ਮੁਸਲਮਾਨ ਧਰਮ (ੲ) ਸਿੱਖ ਧਰਮ (ਸ) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ 16●5 ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਕਰੋੜ ਸੀ।
2. 2●11 ਦੀ ਜਨਗਨਣਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ..... ਕਰੋੜ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ..... ਰਾਜ ਹੈ।
4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ..... ਰਾਜ ਹੈ।
5. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ..... ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
6. 19●1 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ..... ਸੀ।
7. ਮੁੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ..... ਉਪ -ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਜਨਸੰਖਿਅਕ ਵੰਡ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
5. ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ?
8. ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
9. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।
10. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਧ ਜਨਸੰਖਿਅਕ ਘਣਤਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
11. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
12. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
13. ਉਮਰ ਬਣਤਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
14. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
15. ਮੁੱਖ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
16. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਤਰਾ ਮਰਦ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਹੈ?
17. ਬਾਜਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਹੈ?
18. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੌਲ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ ਵੱਧ ਕਿਉਂ ਹੈ?
19. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਰੂਪ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
3. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਰੂਪ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
4. ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਬਾਦੀ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ?
5. ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਬਣਤਰ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
7. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ?
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਵੰਡ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
9. ਹੇਠਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀ ਹਰੇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਹੱਲ ਵੀ ਲਿਖੋ?
  - ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਉੱਚ ਘਣਤਾ
  - ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਔਰਤ ਮਰਦ ਅਨੁਪਾਤ
  - ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ
  - ਵਾਤਾਵਰਣ (ਵੱਧਦੀ ਹੋਈ ਵਸੋਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ)
  - ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਭਾਗਤਾ
10. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

## ਮੈਪ ਵਰਕ

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ
2. ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ
3. ਭਾਰਤੀ ਦੀਪ
4. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਲੜੀਆਂ ਤੇ ਚੋਟੀਆਂ
5. ਕਰਾਕੁਰਮ, ਜਾਸਕਰ, ਕੈਲਾਸ਼, ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਤੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਰਬਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
6. ਕੋਰੋਮੰਡਲ, ਕੋਂਕਣ ਤੇ ਮਾਲਾਬਾਰ ਤੱਟਵਰਤੀ ਹਿੱਸੇ
7. ਥਾਲਘਾਟ, ਭੋਰਘਾਟ ਤੇ ਪਾਲ ਘਾਟ
8. ਜੋਜ਼ੀਲਾ, ਨਾਥੁਲਾ, ਜਲੇਪਲਾ ਤੇ ਸ਼ਿਪਕੀਲਾ ਦਰ੍ਹੇ
9. ਅਰਾਵਲੀ, ਪਾਲਕੋਂਡਾ, ਅਨਾਇਮਲਾਇ ਤੇ ਲੁਸ਼ਾਈ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ
10. ਮਾਊਂਟ ਅਬੂ, ਦਾਰਜਲਿੰਗ। ਸ਼ਿਮਲਾ, ਜੌਗ ਫਾਲ
11. ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੈਸਟ: ਨੰਦਾ ਦੇਵੀ, ਕੰਚਨਜੰਗਾ, ਮਾਊਂਟ K2 (ਗਾਡਵਿਨ ਆਸਟਿਨ)
12. ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟ ਦਾਬ ਖੇਤਰ
13. ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
14. ਚਿਰਾਪੁੰਜੀ, ਜੈਸਲਮੇਰ, ਚੈਨੇਈ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ
15. ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
16. ਤੱਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
17. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਟੀਆਂ
18. ਪਠਾਰ:- ਦੱਖਣ ਦਾ ਪਠਾਰ, ਮਾਲਵਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ਨਾਗਪੁਰ ਦਾ ਪਠਾਰ
19. ਨਦੀਆਂ:- ਗੰਗਾ, ਯਮੁਨਾ, ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ, ਰਾਵੀ, ਜਿਹਲਮ, ਚੇਨਾਬ, ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਕਵੇਰੀ, ਗੋਦਾਵਰੀ, ਮਹਾਂਨਦੀ, ਨਰਮਦਾ ਤਾਪਤੀ
20. ਥਾਰ ਮਾਰੂਥਲ
21. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
22. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
23. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਖਰਤਾ ਦਰ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
24. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਾਖਰਤਾ ਦਰ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
25. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
26. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
27. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
28. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
29. ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼
30. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਖੇਤਰ (ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ)

31. ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ
32. ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਜ ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ
33. ਪਾਮੀਰ ਦੀ ਗੰਢ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ
34. ਮਾਲਵਾ, ਛੋਟਾ ਨਾਗਪੁਰ, ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਪਠਾਰੀ ਖੇਤਰ
35. 200 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
36. ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ
37. ਜੂਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਊਸ਼ਣ ਸੁਮੇਲ ਖੰਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
38. ਵੱਧ ਜਨ ਸੰਖਿਅਕ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
39. ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ

#### ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ :-

1. ਖੁਸ਼ਕ ਬਨਸਪਤੀ ਖੇਤਰ
2. ਮੈਂਗਰੋਵ ਬਨਸਪਤੀ ਖੇਤਰ
3. ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਜਲ੍ਹੇੜ ਮਿੱਟੀ ਖੇਤਰ?
4. ਲੇਟਰਾਈਟ, ਲਾਲ ਤੇ ਪਰਬਤੀ ਮਿੱਟੀ ਖੇਤਰ?
5. ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ
6. ਰਣ ਆਫ ਕੱਛ (ਕੱਛ ਦੀ ਖਾੜੀ), ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ
7. ਨੰਦਾ ਦੇਵੀ
8. ਮਨਾਰ ਦੀ ਖਾੜੀ
9. ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਜੀਵ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ
10. ਖੰਬਾਤ ਦੀ ਖਾੜੀ
11. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ
12. ਗੰਗਾ ਦੀਆਂ ਸਿਰਮੁੱਖੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ
13. ਪ੍ਰਾਇਦੀਪੀ ਪਠਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਨਦੀਆਂ
14. ਕੋਈ ਚਾਰ ਡੈਲਟਾ ਖੇਤਰ
15. ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਨਦੀਆਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ, ਸਿੰਧ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਖਾਈਆਂ
16. ਨਰਮਦਾ ਤੇ ਤਾਪਤੀ
17. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਲੜੀ
18. ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ
19. ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ
20. ਡੱਲ ਝੀਲ
21. ਨੈਨੀਤਾਲ ਝੀਲ

22. ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਲੋਨਾਰ ਝੀਲ
23. ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਚਿਲਕਾ ਝੀਲ
24. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਪੁਲੀਕਟ ਝੀਲ
25. ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ
26. ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ
27. ਹੀਰਾਕੁੰਡ ਡੈਮ
28. ਪੌਂਗ ਡੈਮ
29. ਮੁੱਖ ਕਣਕ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
30. ਮੁੱਖ ਜਵਾਰ-ਬਾਜਰਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
31. ਮੁੱਖ ਕਪਾਹ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
32. ਮੁੱਖ ਚਾਵਲ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
33. ਆਲੂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ
34. ਤੇਲ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ
35. ਗੰਨਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
36. ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ
37. ਮੱਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
38. ਸੇਬ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਦੋ ਰਾਜ
39. ਸੰਤਰੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਦੋ ਰਾਜ
40. ਕੇਲਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਦੋ ਰਾਜ
41. ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
42. ਮੈਗਨੀਜ਼ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
43. ਅਬਰਕ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
44. ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
45. ਤਾਂਬਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
46. ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
47. ਖਣਿਜ ਤੇਲ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
48. ਤੇਲ ਸੋਧਕ ਕਾਰਖਾਨੇ
49. ਕੋਲਾਰ ਸੋਨਾ ਖੇਤਰ
50. ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ
51. ਲਿਗਨਾਇਟ ਕੋਲਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ



52. ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
53. ਕੋਲਕਾਤਾ -ਹੁਗਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
54. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-ਵੜੋਦਰਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
55. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
56. ਮਾਲਾਬਾਰ ਤੱਟ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
57. ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
58. ਪਟਸਨ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
59. ਬਨਾਰਸੀ ਰੇਸ਼ੇ ਤੇ ਕੱਪੜਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
60. ਰਸਾਇਣਕ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
61. ਖਾਦ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
62. ਪੰਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੇ ਅੰਤ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
63. ਲੋਹ ਮਨਾਲੀ ਸੜਕ ਮਾਰਗ
64. ਕਾਲਕਾ - ਸ਼ਿਮਲਾ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਚਾਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ
65. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਜੋਧਪੁਰ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਚਾਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ
66. ਦਿੱਲੀ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਰੇਲ ਮਾਰਗ
67. ਦਿੱਲੀ - ਜੈਪੁਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਰੇਲ ਮਾਰਗ
68. ਗੁਹਾਟੀ - ਤਿਰੂਵੰਤਪੁਰਮ ਰੇਲ ਮਾਰਗ - ਮੁੱਖ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ
69. ਹਜੀਰਾ- ਵਿਜੈਪੁਰਾ ਜਗਦੀਸ਼ਪੁਰ ਪਾਇਪ ਲਾਈਨ
70. ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਦਿਖਾਉ- ਮੁੰਬਈ, ਕਾਂਡਲਾ, ਮੰਗਲੌਰ, ਕੋਚੀਨ, ਟੂਟੀਕੋਰਿਨ, ਚਿਨੱਈ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ, ਪਾਰਾਦੀਪ, ਕੋਲਕੱਤਾ, ਬੰਬੇ ਹਾਈਵੇ
71. ਬਾਗਬਾਨੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜ
72. ਦਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
73. ਬਾਕਸਾਈਟ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ
74. ਆਵਾਜਾਈ ਸਯੰਤਰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ
75. ਰੋਹਾ ਤੋਂ ਮੰਗਲੌਰ ਤੱਕ ਦਾ ਰੇਲ ਮਾਰਗ

## ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

### ਪਾਠ-1

#### ਮੁੱਢਲੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

- 1) ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਤਰ ਦੱਸੋ।
- 2) ਉਪਭੋਗ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 3) ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 4) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 5) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ,
- 6) ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗ ਪ੍ਰਵਿਤੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੱਸੋ।
- 7) ਔਸਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਤੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- 8) ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 9) ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਕਿੰਨੀ ਕੈਲੋਰੀ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
- 10) ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
- 11) ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
- 12) ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
- 13) ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪਰਕਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 14) ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 15) ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਧਨਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਣਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਹੈ?
- 16) ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਜਟ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 17) ਛੁਪੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- 18) ਸਰਵਜਨਕ ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 19) ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 20) ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 21) ਜੇ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਪਭੋਗ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਔਸਤ ਉਪਭੋਗ ਪ੍ਰਵਿਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ।
  - (a) 0.8
  - (b) 0.08
  - (c) 0.7
  - (d) ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
- 22) ਬੱਚਤ = ਆਮਦਨ - .....।
  - (a) ਉਪਭੋਗ
  - (b) ਨਿਵੇਸ਼
  - (c) ਖਰਚ
  - (d) a ਅਤੇ b ਦੋਨੇ
- 23) MPS (ਸੀਮਾਂਤ ਬਚਤ ਪ੍ਰਵਿਤੀ) = .....।

(a)  $\frac{C}{Y}$

(c)  $\frac{S}{Y}$

(b)  $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$

(d)  $\frac{\Delta S}{\Delta Y}$

24) ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ = ..... - ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚ।

(a) ਪ੍ਰਤੀਮਥਾਪਨ ਨਿਵੇਸ਼

(c) ਕੁਲ ਨਿਵੇਸ਼

(b) ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ਼

(d) b ਅਤੇ c ਦੋਨੇ

25) ਜੇ ਕਰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ .....ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(a) ਬੱਚਤ

(c) ਉਪਭੋਗ

(b) ਨਿਵੇਸ਼

(d) b ਅਤੇ c ਦੋਨੇ

**ਸਹੀ ਚੁਣੋ -**

26) ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ = ਕੁਲ ਨਿਵੇਸ਼ - .....। (ਸ਼ੁੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਮਦਨ/ਘਿਸਾਵਟ ਖਰਚੇ)

27) ਬਜਟ ਦੀ .....ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(a) 4

(b) 3

(c) 2

(d) 1

28) ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿਕਾਸ ਦਰ =  $\frac{\text{ਪ੍ਰਤੀਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ}}{\text{ਆਰੰਭਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ}} \times \dots\dots\dots(100/1000)$

## ਪਾਠ-2

### ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਧਾਰਿਕ ਸਰੰਚਨਾ

- 1) ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- 2) ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਾਪਰਕ ਬੈਂਕ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ?
- 3) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- 4) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੈਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- 5) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 6) ਬੱਫਰ ਸਟਾਕ ਕੀ ਹੈ?
- 7) ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਕਿੰਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- 8) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਹੁ ਉਦੇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 9) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 10) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- 11) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

- 12) ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 13) ਉਪਭੋਗੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 14) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਵਿਛਾਈ ਗਈ?

### ਸਹੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਧਨ ਹਨ?  
(a) 8 (b) 6 (c) 5 (d) 3
2. ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਐਕਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਾਲ.....ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈਆ।  
(a) 1966 (b) 1965 (c) 1987 (d) 1969
3. ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ.....ਪੱਧਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ (ਦੋ/ਤਿੰਨ)  
(a) 1966 (b) 1965 (c) 1987 (d) 1969
4. ਉਪਭੋਗਤਾ ਲਿਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੌਦੇ ਖਰੀਦਣ ਦੇ.....ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰੁੱਟੀ ਹੋਵੇ (ਇੱਕ/ਦੋ)  
(a) 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ (c) 15 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 21 ਮਾਰਚ ਤੱਕ  
(b) 22 ਜੂਨ ਤੋਂ 28 ਜੂਨ ਤੱਕ (d) ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
5. ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ.....ਤੋਂ .....ਤੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹਫ਼ਤਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।  
(a) 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ (c) 15 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 21 ਮਾਰਚ ਤੱਕ  
(b) 22 ਜੂਨ ਤੋਂ 28 ਜੂਨ ਤੱਕ (d) ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
6. ਸਰਵਜਨਕ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਢੰਗ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨਾਜ, ਚੀਨੀ ਆਦਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਟਾਕ ਨੂੰ .....ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।  
(a) ਭੰਡਾਰ (c) ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ  
(b) ਬੱਫਰ ਸਟਾਕ (d) ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ

### ਪਾਠ-3

#### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

- 1) 1950-51 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ?
- 2) ਖੇਤੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ?
- 3) 2001 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ?
- 4) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 5) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕਦੋਂ ਆਈ?
- 6) ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ?
- 7) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਨਿਰਯਾਤ ਮੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 8) ਖੇਤੀ ਕਿੰਨੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀਆਂ ਖਾਧ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- 9) 2007 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ?

- 10) ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ?
- 11) ਚੱਕਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- 12) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਕਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

**ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ।**

- 21) ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕੌਣ ਮੰਨਦੇ ਸਨ?
  - (a) ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
  - (b) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
  - (c) ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਆਰ.ਵੀ. ਰਾਊ
  - (d) ਵਿਦਵਾਨ ਦਾਤੇਵਾਲਾ
- 22) ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਦਬਾਅ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਉਪਵਿਭਾਜਨ ਅਤੇ ਉਪਖੰਡਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਇਸ ਨਾਲ .....ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਵਧੀ ਹੈ (ਇੱਛਤ/ਛੁਪੀ)
- 23) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।
  - (a) ਗੰਨਾ, ਕਣਕ
  - (b) ਚਾਵਲ, ਜਵਾਰ
  - (c) ਕਣਕ, ਚਾਵਲ
  - (d) ਚਾਵਲ, ਚਨਾ
- 24) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ .....ਅਤੇ .....ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ।
  - (a) ਡਾ: ਨੌਰਮਾਨ ਵਰਲੋਗ ਅਤੇ ਡਾ. ਐਮ.ਐਲ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ
  - (b) ਡਾ: ਰਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਡਾ: ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
- 25) ਭੂਮੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ .....ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
  - (a) ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ
  - (b) ਸਿੰਜਾਈ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
  - (c) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
  - (d) ਭੂਮੀ ਸੰਰਖਣ
- 26) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ .....
  - (a) ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ
  - (b) ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ
  - (c) ਪੀਸੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ
  - (d) a ਅਤੇ c

## ਪਾਠ-4

### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ

- 1) ਮੁੱਢਲੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 2) ਮੱਧਵਰਤੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 3) ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 4) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- 5) ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 6) ਸੰਯੁਕਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 7) ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 8) 1950-51 ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- 9) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- 10) ਲਾਈਸੈਂਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- 11) ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਸਤੂ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 12) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ?
- 13) ਸਥਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੁਟੀਰ ਜਾਂ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ।
- 14) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- 15) ਗ਼ੈਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- 16) ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ ।

1. ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਾਤਮਕ ਵਪਾਰ ਵਿਹਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਨਾਂ - ..... ਹੈ (FERA Companies, MRTP Companies)
2. ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਨਾਲ.....ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਪਰਿਵਾਰ/ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ਼)
3. ਕਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗ ਮੁਢਲੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ?
 

|              |             |
|--------------|-------------|
| (a) ਲੋਹਾ     | (c) ਕੋਇਲਾ   |
| (b) ਅਲਮੀਨੀਅਮ | (d) ਮਸ਼ੀਨਰੀ |
4. ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬਸਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ .....ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਗਰੀਬ ਲੋਕ/ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ)
5. ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ.....ਸੀ (ਕਾਫੀ ਤੇਜ਼/ਧੀਮੀ)
6. ਬੀਮਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ.....ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।
 

|                                      |
|--------------------------------------|
| (a) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰਨਿਰਮਾਣ ਬੋਰਡ |
| (b) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਹਾਲ ਫੰਡ                 |
| (c) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ                      |
| (d) a ਅਤੇ b ਦੋਨੋ                     |

## ਪਾਠ-5

### ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ

- 1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਯਾਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- 3) ਸੰਨ 2006-07 ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਘਾਟਾ ਕਿੰਨਾ ਸੀ?
- 4) ਸੰਨ 2006-07 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ?
- 5) ਸੰਨ 2006-07 ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ?
- 6) ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੈ?
- 7) ਅਨੁਕੂਲ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 8) ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 9) ਆਯਾਤ ਪ੍ਰਤੀਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 10) ਨਿਰਯਾਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 11) ਆਯਾਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

### ਸਹੀ ਚੁਣੋ -

1. ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
  - (a) ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
  - (b) ਅਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
  - (c) ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
  - (d) ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
2. ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਆਯਾਤ, ਨਿਰਯਾਤ ਤੋਂ ..... ਹੋਣ (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
3. ਹੱਥ ਕਲਾ ..... ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ (ਲਘੂ/ਕੁਟੀਰ)
4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ (E.U, O.P.E.C.)
5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ।
  - (a) E.U.
  - (b) U.S.A.
  - (c) O.P.E.C
  - (d) U.K.

## ਪਾਠ-6

### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ

- 1) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ?
- 2) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ?
- 3) ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਯੋਜਨਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ?
- 4) ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ?
- 5) ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

- 6) ਦਸਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕੀ ਹੈ?
- 7) ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
- 8) ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- 9) ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਔਸਤਨ ਕਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ?
- 10) ਪਹਿਲੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ?
- 11) ਦੂਸਰੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ?
- 12) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- 13) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ?

### ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਆਰਥਿਕ ਆਯੋਜਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ.....ਦੇ ਮਿੱਥੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 

|                    |                   |
|--------------------|-------------------|
| (a) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ    | (c) ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ |
| (b) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਕਾਸ | (d) ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ   |
2. ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ
 

|                           |                     |
|---------------------------|---------------------|
| (a) ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਸੰਚਾਰ       | (c) ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ |
| (b) ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ | (d) a, b, c ਸਾਰੇ    |
3. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ
 

|                  |                            |
|------------------|----------------------------|
| (a) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ | (c) ਚੇਅਰਮੈਨ                |
| (b) ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ   | (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ |
4. ਹੁਣ ਕਿੰਨਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ
 

|           |           |
|-----------|-----------|
| (a) 8ਵੀਂ  | (c) 10ਵੀਂ |
| (b) 11ਵੀਂ | (d) 12ਵੀਂ |
5. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?
 

|                     |                          |
|---------------------|--------------------------|
| (a) ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ | (b) ਮਨਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ |
|---------------------|--------------------------|

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

### ਪਾਠ-1

#### ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

- 1) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- 2) ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗ ਪਵਿਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।



- 3) ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 4) ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਿਵੇਸ ਅਤੇ ਸਵੈ ਚਲਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 5) ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- 6) ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 7) ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ।
- 8) ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- 9) ਮੌਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 10) ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 11) ਔਸਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- 12) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 13) ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- 14) ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੱਦਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- 15) ਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 16) ਇੱਛਕ ਅਤੇ ਅਣ ਇੱਛਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 17) ਉਦਾਰ ਕਰਜ਼ਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 18) ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ?
- 19) ਬੈਂਕ ਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- 20) ਨਿਊਨਤਮ ਨਕਦ ਨਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 21) ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- 22) ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਜਟ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 23) ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- 24) ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- 25) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 26) ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- 27) ਖਰਚ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 28) ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-2

### ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਸਥਾ ਦੀ ਆਧਾਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾ

- 1) ਆਧਾਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 2) ਸਿੰਜਾਈ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- 3) ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ?
- 4) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- 5) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 6) ਸਰਵਜਨਕ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

- 7) ਆਧਾਰਭੂਤ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?
- 8) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੌਦਰਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- 9) ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਾਯਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 10) ਬਹੁ ਉਦੇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 11) ਭਾਰਤ ਆਵਾਜਾਈ ਸਬੰਧੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 12) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- 13) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- 14) ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- 15) ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

### ਪਾਠ-3

#### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

- 1) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ।
- 2) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 3) ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਧਦੇ ਦਬਾਓ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 4) ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 5) ਜੋਤਾਂ ਦੀ ਉਚਤਮ ਸੀਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 6) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 7) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- 8) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- 9) ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 10) ਚੱਕਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 11) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਦੱਸੋ।

### ਪਾਠ-4

#### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ

- 1) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 2) ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 3) ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- 4) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- 5) ਲਘੂ ਅਤੇ ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 6) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ।
- 7) ਧਨ ਦੀ ਸਮਾਨ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 8) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

## ਪਾਠ-5

### ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ

- 1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ,
- 2) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- 3) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- 4) ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 5) ਨਿਰਯਾਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਥਾਪਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 6) ਵਪਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 7) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 8) ਵਪਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- 9) ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 10) ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 11) ਯੂਰਪੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੋ?

## ਪਾਠ-6

### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ

- 1) ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।
- 2) ਨੌਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।
- 3) ਯੋਜਨਾਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ?
- 4) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 5) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 6) ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

## ਪਾਠ-1

### ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

- 1) ਖੁੱਲੇ ਖਰਚ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 2) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਦਿਓ।
- 3) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 4) ਕੁੱਲ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 5) ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਔਸਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- 6) ਸਰਵਜਨਕ ਵਿੱਚ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- 7) ਬਜਟ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੱਦਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?

## ਪਾਠ-2

### ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਸਥਾ ਦੀ ਆਧਾਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾ

- 1) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਆਧਾਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- 2) ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- 3) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ।
- 4) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਰਖਣ ਕਾਨੂੰਨ 1986 ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- 5) ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ?
- 6) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- 7) ਸਰਵਜਨਕ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

## ਪਾਠ-3

### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

- 1) ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁੱਝ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕੇ?
- 2) ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- 3) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 4) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?
- 5) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਨ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ਹੈ,

- 6) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- 7) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ?
- 8) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- 9) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
- 10) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੋਤਾਂ ਦੀ ਚੱਕਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
- 11) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਾਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ?
- 12) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?
- 13) ਸਿੰਚਾਈ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- 14) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 15) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 16) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 17) 'ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪੂਰਕ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ' ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ?
- 18) ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 19) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- 20) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?

#### ਪਾਠ-4

#### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ

- 1) ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ?
- 2) ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 3) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ।
- 4) ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- 5) ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ?
- 6) ਲਘੂ ਅਤੇ ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- 7) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- 8) ਕੁਟੀਰ ਅਤੇ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ?
- 9) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਅਤੇ ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ।
- 10) ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- 11) ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

#### ਪਾਠ-5

#### ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ

- 1) ਕੋਈ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

- 2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ।
- 3) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- 4) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 5) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 6) ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

## ਪਾਠ-6

### ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ

- 1) ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਦੱਸੋ।
- 2) ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ?
- 3) ਯੋਜਨਾਕਾਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- 4) ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- 5) ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।
- 6) ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
- 7) ਗਿਆਰਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।
- 8) ਯੋਜਨਾਕਾਲ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

# ਕਲਾਸ ਦਸਵੀਂ

## ਭਾਗ (ਅ) – ਇਤਿਹਾਸ

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

### ਪਾਠ-1

**ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ**

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ?
- ❖ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
- ❖ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿੱਥੇ ਸੀ?
- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
- ❖ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਰੋ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
- ❖ ਤਰਾਈ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
- ❖ ਦੁਆਬ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਚੱਜ ਦੁਆਬ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਮਾਲਵਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
- ❖ ਮਾਲਵਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਲਵਾਯੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

**ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-**

- ❖ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ..... ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ..... ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ..... ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ..... ਨਦੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਪਿਆ।
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਸੀਮਾ ਤੇ ..... ਦਰੇ ਸਥਿਤ ਸਨ।
- ❖ ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੋ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ..... ਅਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ❖ 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ..... ਅਤੇ ..... ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।

### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।  
(ੳ) ਖੈਬਰ ਦਰਾ (ਅ) ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ (ੲ) ਸੁਲੇਮਾਨ ਪਰਬਤ (ਸ) ਯਮੁਨਾ ਨਦੀ
- ❖ ਮੌਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ ਕਿਸ ਪਰਬਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਵਰਖਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।  
(ੳ) ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ (ਅ) ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ (ੲ) ਸਤਪੁੜਾ (ਸ) ਵਿੰਧਿਆਚਲ ਪਰਬਤ
- ❖ ਦੁਆਬਾ ਬਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।  
(ੳ) ਮਾਲਵਾ (ਅ) ਮਾਝਾ (ੲ) ਬਾਂਗਰ (ਸ) ਦੁਆਬਾ
- ❖ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਗਰ ਸਨ।  
(ੳ) ਪਟਿਆਲਾ, (ਅ) ਜਲੰਧਰ, ਲਾਹੌਰ (ੲ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (ਸ) ਮੁਲਤਾਨ,  
ਸਰਹਿੰਦ ਬਟਾਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
- ❖ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਸੌਲੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।  
(ੳ) ਉੱਚ ਪਹਾੜੀ (ਅ) ਉਪ-ਪਹਾੜੀ (ੲ) ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰ (ਸ) ਪਠਾਰੀ ਖੇਤਰ  
ਇਲਾਕਾ ਇਲਾਕਾ
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਸੀਮਾ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।  
(ੳ) ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ (ਅ) ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ (ੲ) ਪੱਛਮੀ-ਦੱਖਣੀ (ਸ) ਦੱਖਣੀ-ਪੂਰਬੀ

### ਪਾਠ-2

#### ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਵਸਥਾ

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਲੋਧੀ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਰਿਹਾ?
- ❖ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਬਹਿਲੋਲ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਗੁਣ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਬਾਬਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਕੌਣ ਸੀ?



- ❖ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਨੇ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਇਆ?
- ❖ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਨੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ?
- ❖ ਆਲਮ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਆਲਮ ਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੰਧੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਕਿਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਕਿਸ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਸੀ?
- ❖ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ?
- ❖ ਬਾਬਰ ਦੇ ਭਾਰਤ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਉਲਮਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭੋਜਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਸੱਯਦ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਪਰਚਾਵੇ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ..... ਅਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ❖ ਬਹਿਲੋਲ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਣਿਆ।
- ❖ ..... ਨੂੰ ਲੋਧੀ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ..... ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੀ।
- ❖ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ..... ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।
- ❖ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ..... ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।
- ❖ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ..... ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।
- ❖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸਤਰੀਆਂ ..... ਪਾ ਕੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਸਨ।
- ❖ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਜਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ..... ਸੀ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ?  
(ੳ) 1479 ਈ:                      (ਅ) 1469 ਈ:                      (ੲ) 1459 ਈ:                      (ਸ) 1463 ਈ:

- ❖ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਿਹਾ?
 

(ੳ) 1489 ਈ: - (ਅ) 1517 ਈ: - (ੲ) 1520 ਈ: - (ਸ) 1523 ਈ:-  
 1517 ਈ: ਤੱਕ 1526 ਈ: ਤੱਕ 1525 ਈ: ਤੱਕ 1529 ਈ: ਤੱਕ
- ❖ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
 

(ੳ) ਆਲਮ ਖਾਂ (ਅ) ਦਿਲਾਵਰ ਖਾਂ (ੲ) ਤਤਾਰ ਖਾਂ (ਸ) ਹੁਸੈਨ ਖਾਂ
- ❖ ਬਾਬਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
 

(ੳ) 1,50,000 (ਅ) 1,00,000 (ੲ) 75,000 (ਸ) 80,000
- ❖ ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦੀ ਸੈਨਾ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਸੀ?
 

(ੳ) ਪੰਜ (ਅ) ਚਾਰ (ੲ) ਛੇ (ਸ) ਦੋ
- ❖ ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?
 

(ੳ) ਭੜਕੀਲਾ (ਅ) ਸਧਾਰਨ (ੲ) ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ (ਸ) ਸੂਤੀ
- ❖ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਚਿਤਾ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਜਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
 

(ੳ) ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਥਾ (ਅ) ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ (ੲ) ਜੌਹਰ ਪ੍ਰਥਾ (ਸ) ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਥਾ

### ਪਾਠ-3

#### ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਨੇਊ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕਿਉਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਨੌਕਰੀ ਕਿੱਥੇ ਕਰਦੇ ਸਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦੋ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਗਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਭਗਤ ਨਾਲ ਮਿਲੇ?
- ❖ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਗੋਰਖਮਤਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
- ❖ ਕਿਰਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਕਾਮਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਔਰਤ ਦਾ ਜਾਦੂ ਅਤੇ ਚਾਲਾਂ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ?
- ❖ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੀਸਰੀ ਉਦਾਸੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁਸਲਿਮ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :-

- ❖ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਦੀ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ..... ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ .....ਈ: ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ .....ਵੰਸ਼ ਦੇ ..... ਖਾਨਦਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਸੀ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ..... ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੰਡਿਤ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ..... ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਤੁਲੰਬਾ ਵਿਖੇ ..... ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਪਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ..... ਪੂਜਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ..... ਵਿਖੇ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਨਾਮਕ ਫਕੀਰ ਦਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋੜਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ..... ਸਨ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ..... ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜਨੇਊ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?  
(ੳ) ਸੂਤ ਦੇ ਧਾਗੇ ਦਾ (ਅ) ਸਦਗੁਣਾਂ ਦੇ ਧਾਗੇ ਦਾ  
(ੲ) ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ (ਸ) ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਸੀ?  
(ੳ) ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਅ) ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ  
(ੲ) ਤਲਵੰਡੀ (ਸ) ਹਰਿਦੁਆਰ
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ ਸਨ?  
(ੳ) ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਅ) ਕਰਤਾਰਪੁਰ  
(ੲ) ਕੁਰਕਸ਼ੇਤਰ (ਸ) ਬਨਾਰਸ
- ❖ ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋੜਿਆ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਪੈ ਗਿਆ?  
(ੳ) ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ (ਅ) ਨਾਨਕਮੱਤਾ  
(ੲ) ਸਯੱਦਪੁਰ (ਸ) ਗੋਰਖਮੱਤਾ
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਦੋਂ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ ਸਨ?  
(ੳ) 1569 ਈ: (ਅ) 1539 ਈ:  
(ੲ) 1538 ਈ: (ਸ) 15੦4 ਈ:

### ਪਾਠ-4

#### ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

- ❖ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- ❖ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਮ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
- ❖ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਦੱਸੋ?

- ❖ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਤੀਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- ❖ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਕਿਹੜਾ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨਾਲ ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ?
- ❖ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਿਸ ਮੁਸਲਿਮ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਨੇ ਰੱਖੀ?
- ❖ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਕਦੋਂ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ❖ ਦਸਵੰਧ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ?

- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਰੱਖਿਅਕ ਸਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਿੱਥੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਠਾਠ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ❖ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ?
- ❖ ਸੱਤਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਮੁਗਲ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- ❖ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਸਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਿਸ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾਪਤੀ ਦਾ ਨਾਲ ਆਸਾਮ ਗਏ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ❖ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹੋਈ, ਉੱਥੇ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
- ❖ 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਚਾਣ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ..... ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ..... ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਚਲਾਈ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ .....ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ .....ਈ: ਵਿੱਚ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ।
- ❖ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਖੇ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ..... ਪੌੜੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।
- ❖ ਗੁਰੂ ..... ਨੇ ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।
- ❖ ਸਮਰਾਟ ਅਕਬਰ ਗੁਰੂ ..... ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਸੀ।

- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ..... ਈ. ਤੋਂ .....ਈ: ਤੱਕ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੇ।
- ❖ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਗੁਰੂ ..... ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।
- ❖ ਸਤੰਬਰ 16੦4 ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ..... ਈ: ਤੋਂ .....ਈ: ਤੱਕ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੇ।
- ❖ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ..... ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ..... ਜੀ ਸਨ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤਾ?
  - (ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (ਅ) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
  - (ੲ) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ (ਸ) ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਕਦੋਂ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ।
  - (ੳ) 29 ਮਾਰਚ, 1552 ਈ: (ਅ) 29 ਮਾਰਚ, 155੦ ਈ:
  - (ੲ) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1552 ਈ: (ਸ) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1539 ਈ:
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ?
  - (ੳ) 97੦ (ਅ) 7੦9
  - (ੲ) 9੦7 (ਸ) 679
- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ?
  - (ੳ) ਬੀਬੀ ਖੀਵੀ (ਅ) ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ
  - (ੲ) ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ (ਸ) ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ
- ❖ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੌਣ ਸਨ?
  - (ੳ) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਅ) ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ
  - (ੲ) ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ (ਸ) ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ?
  - (ੳ) ਚਾਰ (ਅ) ਤਿੰਨ
  - (ੲ) ਦੋ (ਸ) ਪੰਜ
- ❖ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ?
  - (ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (ਅ) ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ
  - (ੲ) ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ (ਸ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?  
(ੳ) ਢਾਕਾ (ਅ) ਪਟਨਾ  
(ੲ) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ) ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ

## ਪਾਠ-5

### ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦਸਤਾਰਬੰਦੀ ਦੀ ਰਸਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੀ ਨਾਮ ਸਨ?
- ❖ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਾਜਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਸਾਜਣਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਉੱਤਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ❖ ਉੱਤਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ?
- ❖ ਨਾਦੌਣ ਦਾ ਯੁੱਧ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਸ਼ਾਹੀ ਟਿੱਬੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ?
- ❖ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ..... ਗੁਰੂ ਸਨ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ..... ਵਿਖੇ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ।



- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਗਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ..... ਨਗਾਰਾ ਸੀ।
- ❖ ਪਾਉਂਟਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ..... ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਢੌਰਾ ਦੇ ..... ਦੀ 500 ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਹੈ।
- ❖ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ..... ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
- ❖ ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ..... ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜੀ ਗਈ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ..... ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆ ਸੀ।
- ❖ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ .....ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ।
  - (ੳ) ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ (ਅ) ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ
  - (ੲ) ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸ) ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ
- ❖ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਕਵੀ ਸਨ?
  - (ੳ) 12 (ਅ) 60
  - (ੲ) 52 (ਸ) 21
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
  - (ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਅ) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
  - (ੲ) ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ) ਕੀਰਤਪੁਰ
- ❖ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੂਜਾ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?
  - (ੳ) 1688 ਈ: (ਅ) 1701 ਈ:
  - (ੲ) 1704 ਈ: (ਸ) 1705 ਈ:
- ❖ 'ਬੇਦਾਵਾ' ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
  - (ੳ) 40 (ਅ) 50
  - (ੲ) 55 (ਸ) 11

## ਪਾਠ-6

### ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ

- ❖ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਿਆ?
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਮਾਣੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ❖ ਸਢੌਰਾ ਦਾ ਹਾਕਮ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਸਰਹਿੰਦ ਤੇ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ❖ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ?
- ❖ ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਸੀ?
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
- ❖ ਮਿਸਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ❖ ਫੈਜ਼ਲਪੁਰੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਭੰਗੀ ਮਿਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
- ❖ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
- ❖ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਡੱਲੇਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਨਾਮ ਡੱਲੇਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਕਿਉਂ ਪਿਆ?
- ❖ ਕਰੋੜਸਿੰਘੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰੋੜਸਿੰਘੀਆ ਮਿਸਲ ਕਿਉਂ ਪਿਆ?
- ❖ ਨਿਸ਼ਾਨਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਕਿਉਂ ਪਿਆ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

- ❖ ਮਾਧੋਦਾਸ ..... ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ।
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ..... ਆਗੂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।
- ❖ ਸੋਨੀਪਤ ਤੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਕੋਲ ..... ਸਿੱਖ ਸਨ।
- ❖ ਕਦਮਉੱਦੀਨ ..... ਦਾ ਹਾਕਮ ਸੀ।
- ❖ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ..... ਸੀ।
- ❖ ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ..... ਸੀ।
- ❖ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਜਿੱਤ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ..... ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਹਾਕਮ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ।
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ..... ਮਿਸਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈਆਂ।

- ❖ ਫੈਜਲਪੁਰੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਮੋਢੀ .....ਸੀ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ..... ਮਿਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।
- ❖ ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਸਰਦਾਰ ..... ਸੀ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਜੱਲਾਦ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
  - (ੳ) ਸ਼ਾਸਲ ਬੇਗ (ਅ) ਬਾਸਲ ਬੇਗ
  - (ੲ) ਸਯੱਦ ਜਲਾਲਉੱਦੀਨ (ਸ) ਕਮਰਉੱਦੀਨ
- ❖ ਸਢੌਰੇ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
  - (ੳ) ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ (ਅ) ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ
  - (ੲ) ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ (ਸ) ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ
- ❖ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਕਿਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
  - (ੳ) ਚੱਪੜ-ਚਿੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ (ਅ) ਸਢੌਰਾ ਦੀ ਲੜਾਈ
  - (ੲ) ਮੁਖਲਿਸਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ (ਸ) ਕਪੂਰੀ ਦੀ ਲੜਾਈ
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਨਕੇਲ ਪਾਈ ਸੀ?
  - (ੳ) ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ (ਅ) ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ
  - (ੲ) ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ (ਸ) ਗੰਗੂ
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੱਸ ਕਿਸ ਮਿਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਸੀ?
  - (ੳ) ਫੈਜਲਪੁਰੀਆ ਮਿਸਲ (ਅ) ਕਨ੍ਹਈਆ ਮਿਸਲ
  - (ੲ) ਸ਼ੁੱਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ (ਸ) ਨਿਸ਼ਾਨਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ
- ❖ ਸ਼ਹੀਦ ਮਿਸਲ ਦਾ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸੀ?
  - (ੳ) ਸੁੱਧਾ ਸਿੰਘ (ਅ) ਸ਼ਹੀਦ ਦੀਪ ਸਿੰਘ
  - (ੲ) ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ (ਸ) ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ

## ਪਾਠ-7

### ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ- ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ

- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ?
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੌਰ ਨੂੰ 'ਮਾਈ ਮਲਵੈਣ' ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ 'ਤਿੱਕੜੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ' ਦਾ ਕਾਲ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
- ❖ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਮਾਈ ਸੁੱਖਾਂ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ❖ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਜੰਮੂ ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੋਂ ਜਿੱਤਿਆ?
- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਜਿੱਤਿਆ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ..... ਨਾਲ ਹੋਇਆ।
- ❖ 1792 ਈ ਤੋਂ 1797 ਈ: ਦੇ ਕਾਲ ਨੂੰ ..... ਦਾ ਕਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1797 ਈ: ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ..... ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ।
- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ..... ਈ: ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਾਨ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।
- ❖ ਜੂਨ 1818 ਈ: ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ..... ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।
- ❖ 26 ਜੂਨ, 1838 ਈ: ਵਿੱਚ ਤ੍ਰੈਪੱਖੀ ਸੰਧੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ..... ਅਤੇ ..... ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ।
- ❖ ਜੂਨ 1839 ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

- ❖ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸ ਮਿਸਲ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ?  
(ੳ) ਫੈਜ਼ਲਪੁਰੀਆ ਮਿਸਲ (ਅ) ਭੰਗੀ ਮਿਸਲ

- (ੲ) ਕਨ੍ਹੱਈਆ ਮਿਸਲ (ਸ) ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ
- ❖ 5 ਜੁਲਾਈ, 1819 ਈ: ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- (ੳ) ਮੁਲਤਾਨ (ਅ) ਲਾਹੌਰ
- (ੲ) ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ) ਅਟਕ
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।
- (ੳ) ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ (ਅ) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ
- (ੲ) ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ (ਸ) ਖੜਕ ਸਿੰਘ
- ❖ 1838 ਈ: ਦੀ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (ੳ) ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੰਧੀ (ਅ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੰਧੀ
- (ੲ) ਤ੍ਰੈਪੱਖੀ ਸੰਧੀ (ਸ) ਭਸੀਨ ਦੀ ਸੰਧੀ
- ❖ 18੦9 ਈ: ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਧੀ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ?
- (ੳ) ਅਫਗਾਨਾਂ (ਅ) ਦੋਸਤ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ
- (ੲ) ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ (ਸ) ਗੋਰਖਿਆਂ

## ਪਾਠ-8

### ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ

- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਮੁਦਕੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਫਿਰੋਜਸ਼ਾਹ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਅਲੀਵਾਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੰਧੀ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਭੈਰੋਵਾਲ ਦੀ ਸੰਧੀ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਰਾਮਨਗਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?

- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਕਿੰਨਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਈ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਿੱਖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੌਣ ਸੀ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ..... ਬਣਿਆ।
- ❖ ਗੁਰੂਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਝਗੜਾ ..... ਈ: ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
- ❖ ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ..... ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ।
- ❖ ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ..... ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਸੀ।
- ❖ ..... ਅਤੇ ..... ਗੁਪਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਨ।
- ❖ ਦੂਜੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ..... ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਸੀ।
- ❖ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਘਟਾ ਕੇ ..... ਹਜ਼ਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

#### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

- ❖ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਸੀ?
  - (ੳ) ਮੁਲਤਾਨ (ਅ) ਹਜ਼ਾਰਾ
  - (ੲ) ਲਾਹੌਰ (ਸ) ਕਸ਼ਮੀਰ
- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
  - (ੳ) ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ (ਅ) ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰ
  - (ੲ) ਰਾਮ ਕੌਰ (ਸ) ਰਾਜ ਕੌਰ
- ❖ ਦੂਸਰੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ?
  - (ੳ) ਪੰਜ (ਅ) ਤਿੰਨ
  - (ੲ) ਚਾਰ (ਸ) ਦੋ
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੌਣ ਸੀ?
  - (ੳ) ਕੰਵਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ (ਅ) ਖੜਕ ਸਿੰਘ
  - (ੲ) ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ (ਸ) ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰ
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
  - (ੳ) 29 ਮਾਰਚ, 1849 ਈ: (ਅ) 31 ਮਾਰਚ, 1849 ਈ:
  - (ੲ) 29 ਮਾਰਚ, 1846 ਈ: (ਸ) 29 ਮਾਰਚ, 1845 ਈ:

## ਪਾਠ-9

### ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੇਣ

- ❖ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ?
- ❖ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਿਸਨੇ ਰੱਖੀ?
- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕੂਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ?
- ❖ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸਨ?
- ❖ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ?
- ❖ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ❖ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰੀ?
- ❖ ਖਿਲਾਫਤ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਹੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ?
- ❖ ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ?
- ❖ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਦੋਂ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਸੀ?
- ❖ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸਨੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਅਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸਨੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ?

#### ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

- ❖ 1857 ਈ: ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ..... ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹਥਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- ❖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ .....ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ❖ 1892 ਈ: ਵਿੱਚ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ..... ਅਤੇ ..... ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।
- ❖ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਮ 1913 ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ।
- ❖ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤੀ ਦਲ ..... ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।
- ❖ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ..... ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ❖ 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਸ਼ਟ ..... ਨੇ ਹੀ ਝੱਲੇ ਸਨ।
- ❖ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਬਦਲਾ ..... ਨੇ 21 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਰ ਮਾਈਕਲ ਉਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਲਿਆ ਸੀ।

### ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ❖ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?  
(ੳ) ਪੰਜ (ਅ) ਸੱਤ  
(ੲ) ਛੇ (ਸ) ਚਾਰ
- ❖ ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਬਿਲ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ?  
(ੳ) ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ (ਅ) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ  
(ੲ) ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸ) ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
- ❖ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ?  
(ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਅ) ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ  
(ੲ) ਕਲਕੱਤਾ (ਸ) ਬਜਬਜ ਘਾਟ
- ❖ ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਕਿਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸਨ?  
(ੳ) ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ (ਅ) ਨਾਮਧਾਰੀ ਲਹਿਰ  
(ੲ) ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ (ਸ) ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ
- ❖ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?  
(ੳ) 1912 ਈ: (ਅ) 1915 ਈ:  
(ੲ) 1913 ਈ: (ਸ) 1916 ਈ:

30 ਤੋਂ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

### ਪਾਠ-1

### ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਕਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਲਾਭ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦੁਆਬਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ?



- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ?

## ਪਾਠ-2

### ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਵਸਥਾ

- ❖ ਬਹਿਲੋਲ ਲੋਧੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਔਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਬਗਾਵਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਨੇ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਇਆ?
- ❖ ਆਲਮ ਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ?
- ❖ ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਅਤੇ ਬਾਬਰ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ?

## ਪਾਠ-3

### ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਸੀ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜਨੇਊ ਰਸਮ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਕਿੱਤੇ ਅਪਣਾਏ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਗਏ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਇਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਹੈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ?

#### ਪਾਠ-4

### ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ?
- ❖ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਰਾਮਦਾਸਪੁਰਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਦੇ ਸੰਕਲਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਪੀਰੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਕਿਲ੍ਹੇਬੰਦੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

#### ਪਾਠ-5

### ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- ❖ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਨ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ?
- ❖ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਖਿਦਰਾਣਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- ❖ ਇਕ ਕਵੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-6

### ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ

- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਮਿਸਲ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
- ❖ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-7

### ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ- ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ

- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਜੰਮੂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਂਗੜੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਜਿੱਤ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਤਿੰਨ ਪੱਖੀ ਸੰਧੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-8

### ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ

- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ?
- ❖ ਮੁਦਕੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਫਿਰੋਜ਼ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਬੱਦੋਵਾਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਸਭਰਾਉਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੰਧੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਭੈਰੋਵਾਲ ਦੀ ਸੰਧੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਯੁੱਧ ਦੀ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ?
- ❖ ਰਾਮਨਗਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਚਿਲਿਆਂਵਾਲਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-9

### ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੇਣ

- ❖ ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਾਂ ਕੂਕਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਗਦਰ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਅਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

**ਪਾਠ-1**

**ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ**

- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

**ਪਾਠ-2**

**ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਵਸਥਾ**

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਬਾਬਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

**ਪਾਠ-3**

**ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ**

- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

**ਪਾਠ-1**

**ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ**

- ❖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ?

- ❖ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।

## ਪਾਠ-5

### ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸਨ?
- ❖ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ?
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- ❖ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

## ਪਾਠ-6

### ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ

- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ?
- ❖ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ?
- ❖ ਫਰੁੱਖਸੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਮਿਸਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

## ਪਾਠ-7

### ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ

- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

- ❖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਤਾਨ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

## ਪਾਠ-8

### ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ

- ❖ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ?
- ❖ ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਦੂਸਰੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਦੂਸਰੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- ❖ ਦੂਸਰੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿੱਕਲੇ?

## ਪਾਠ-9

### ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੇਣ

- ❖ 1857 ਈ. ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ?
- ❖ ਕੂਕਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਗਦਰ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ❖ ਅਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

### ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. 1947 ਈ: ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ।
2. 1947 ਈ: ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ।

3. 1947 ਈ: ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ ।
4. 1947 ਈ: ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ।
5. 1947 ਈ: ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ:-

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀਰਤਪੁਰ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਮੁਕਤਸਰ, ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਹਿੰਦ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਤਖ਼ਤਪੁਰਾ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ।



# ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ

1 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

## ਪਾਠ-1●

### ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣ ਕੇ ਕਦੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪ੍ਰਭੂਤਾਸ਼ਾਲੀ ਸੰਪੰਨ ਰਾਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਅਨੁਛੇਦ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਘਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ 2 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਲੋਕਤੰਤਰ ਰਾਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਗਣਰਾਜ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉੱਤਰਦਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਭਾਰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-2 ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤੱਵ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਬਾਲਗ-ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ 2 ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ 2 ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਕੋਈ 2 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਕੀ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂ ਯੋਗ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਕੋਈ 1 ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਕੋਈ 1 ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਕੋਈ 1 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27      ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

**ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :**

1.    ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ।
2.    ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ।
3.    ਭਾਰਤ ਇੱਕ \_\_\_\_\_ ਰਾਜ ਹੈ।
4.    \_\_\_\_\_ ਸਰਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
5.    ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ \_\_\_\_\_ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ।
6.    ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ \_\_\_\_\_ ਆਖਦੇ ਹਨ।
7.    \_\_\_\_\_ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਆਂਯੋਗ ਹਨ।
8.    \_\_\_\_\_ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।
9.    ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।
10.   ਮੌਲਿਕ ਕਰਤੱਵ \_\_\_\_\_ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
11.   ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ \_\_\_\_\_ ਹਨ।
12.   \_\_\_\_\_ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲਭੂਤ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।
13.   ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਲੀ ਪ੍ਰਘਾਨ \_\_\_\_\_ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
14.   ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।
15.   ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਤੋਂ \_\_\_\_\_ ਸਾਲ ਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
16.   ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ।
17.   ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ \_\_\_\_\_ ਕਰਦਾ ਹੈ।
18.   ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਨੂੰ ਬਣਨਾ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ।
19.   ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ।
20.   ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ।
21.   \_\_\_\_\_ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ 'ਸਮਾਜਵਾਦੀ', 'ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ' ਅਤੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ' ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਨ।

22. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਵਿਸਤਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੈ।
23. ਪਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

### ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ -

- ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ -
 

|                             |                     |
|-----------------------------|---------------------|
| (A) ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਵਿਸਤਰਿਤ        | (B) ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ   |
| (C) ਲਚਕੀਲਾ ਅਤੇ ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ | (D) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਾਰੇ। |
- ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 

|                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (A) ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ | (B) ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ |
| (C) ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ  | (D) ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ  |
- ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ?
 

|                 |                   |
|-----------------|-------------------|
| (A) ਨੈਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ | (B) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ |
| (C) ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ | (D) ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ |
- ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ-
 

|                   |                    |
|-------------------|--------------------|
| (A) 40 ਤੋਂ 50 ਤੱਕ | (B) 14 ਤੋਂ 32 ਤੱਕ  |
| (C) 395 ਵਿੱਚ      | (D) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਾਰੇ |
- ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ-
 

|             |               |
|-------------|---------------|
| (A) ਕਾਨੂੰਨੀ | (B) ਸੈਨਿਕ     |
| (C) ਨੈਤਿਕ   | (D) ਕੋਈ ਨਹੀਂ। |
- ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ?
 

|          |           |           |           |
|----------|-----------|-----------|-----------|
| (A) 9ਵੇਂ | (B) 39ਵੇਂ | (C) 19ਵੇਂ | (D) 29ਵੇਂ |
|----------|-----------|-----------|-----------|

## ਪਾਠ-11

### ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਦਨ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹੇਠਲਾ ਸਦਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਆਯੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 1973 ਵਿੱਚ 31ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਕਾਰਜ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਰਾਜ ਸਭਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਦਨ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਸਦਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਚੋਣਾਂ ਕਦੋਂ ਹੋਈਆਂ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਬਿੱਲ ਕਿੰਨੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਸਧਾਰਨ ਬਿੱਲ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਵਿੱਤ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੌਣ ਚੁਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 31 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਪਦਵੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 32 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 33 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ 2 ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 34 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਚੁਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 35 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 36 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 37 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 38 ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 39 ਅਭਿਲੇਖ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 40 ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 41 ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 42 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 43 ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਬਿਲ ਕਿਸ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

#### ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ \_\_\_\_\_ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ \_\_\_\_\_ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
4. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ \_\_\_\_\_ ਕਰਦਾ ਹੈ।
5. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦ \_\_\_\_\_ ਸੂਚੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
7. ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ \_\_\_\_\_ ਮੁੱਖੀ ਹੈ।
8. ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਨਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ \_\_\_\_\_ ਜ਼ਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
9. ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੇਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
10. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ \_\_\_\_\_ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

#### ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ

1. ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਹੇਠਨਾ ਸਦਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
 

|                  |               |
|------------------|---------------|
| (A) ਲੋਕ ਸਭਾ      | (B) ਰਾਜ ਸਭਾ   |
| (C) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ | (D) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ |

2. ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?  
(A) 12 (B) 545 (C) 238 (D) 23●
3. ਬਜਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਕੇ ਕੌਣ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ?  
(A) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (B) ਸੰਸਦ (C) ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ (D) ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ
4. ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਕੇ ਕੌਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?  
(A) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (B) ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ (C) ਸੰਸਦ (D) ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ
5. ਕਿਸੇ ਮੁਜ਼ਰਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿਸ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।  
(A) ਸੰਸਦ (B) ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ (C) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (D) ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ
6. ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਿਹੜਾ ਮੁਕਦਮਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ?  
(A) ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ (B) ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਝਗੜਾ  
(C) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਝਗੜਾ  
(D) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਝਗੜਾ

## ਪਾਠ-12

### ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਣ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਦਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ 2 ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਉਮਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਪਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਮ ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੰਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ 2 ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਸਧਾਰਨ ਬਿੱਲ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿਸਦੇ ਕੋਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਇਕ ਸਦਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋ ਸਦਨੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 31 ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 32 ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 33 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 34 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 35 ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 36 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 37 ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 38 ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 39 ਪਹਿਲੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਕਿੱਥੇ ਬੁਲਾਈ ਗਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 40 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 41 ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 42 ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 43 ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਕਰਾਰ ਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 44 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਧਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਿਸ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 45 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਤੇ ਕੌਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 46 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 47 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਧੁਰਾ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 48 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

### ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਨ।
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
4. ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
5. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ \_\_\_\_\_ ਸੂਚੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
6. ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ \_\_\_\_\_ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
7. ਰਾਜਪਾਲ \_\_\_\_\_ ਦਾ ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਮੁੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
8. \_\_\_\_\_ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ,
9. ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਸਸਤਾ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ \_\_\_\_\_ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
10. ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ \_\_\_\_\_ ਹੈ।

### ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ

1. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਸਦਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?  
(A) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (B) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ  
(C) ਲੋਕ ਸਭਾ (D) ਰਾਜ ਸਭਾ
2. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਧਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦੇ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ?  
(A) 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ (B) 12 ਦਿਨਾਂ ਲਈ  
(C) 21 ਦਿਨਾਂ ਲਈ (D) 14 ਦਿਨਾਂ ਲਈ
3. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੈ।  
(A) ਰਾਜਪਾਲ (B) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ  
(C) ਸਪੀਕਰ (D) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ



4. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

(A) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

(B) ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

(C) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ

(D) ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ

### ਪਾਠ-13

#### ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਡਿਮੋਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕ੍ਰੇਟੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲਿੰਕਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ/ਮਤਦਾਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਗਣਰਾਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਚੋਣ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਪੜਾਅ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਮਤਦਾਤਾ ਸੂਚੀਆਂ ਕੌਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਪਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕੌਣ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਲੋਕਮਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਕੋਈ 2 ਸਾਧਨ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ਕੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਮੱਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 31 ਕੋਈ 2 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 32 ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 33 ਸਰ-ਏ.ਓ.ਹਿੰਦੂਮ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 34 ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 35 SAARC ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 36 BJP (ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ) ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 37 ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 38 ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਹੜੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 39 ਸਾਮਵਾਦੀ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 40 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 41 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 42 ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੁਨਰ ਗਠਨ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 43 ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 44 ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 45 ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 46 ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 47 ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 48 ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 49 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਕੌਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

1. ਡਿਮੋਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
2. ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ \_\_\_\_\_ ਤੇ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
3. \_\_\_\_\_ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ।
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਲਈ \_\_\_\_\_ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ 18 ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ \_\_\_\_\_ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ \_\_\_\_\_ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ।

7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ \_\_\_\_\_ ਹੋਣੀਆਂ ਹੋਣ ਉੱਥੇ \_\_\_\_\_ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
8. ਜਿਸ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹੋਣ ਉੱਥੇ \_\_\_\_\_ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
9. \_\_\_\_\_ ਤੇ \_\_\_\_\_ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।
10. ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ \_\_\_\_\_ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
11. ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
12. ਭਾਰਤੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ \_\_\_\_\_ ਹੈ।
13. ਪੰਜਾਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਨਮ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
14. ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ \_\_\_\_\_ ਹੈ।

### ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ

1. ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚੋਣਾਂ ਕਿੰਨੇ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?  
(A) 12 (B) 24 (C) 36 (D) 48
2. ਲੋਕ ਮਤ ਕਿਹੜੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?  
(A) ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ (B) ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਇ  
(C) ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਦੀ ਰਾਇ (D) ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਇ
3. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੌਣ ਅਲਾਟ ਕਰਦਾ ਹੈ?  
(A) ਚੋਣ ਆਯੋਗ (B) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ  
(C) ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ (D) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ
4. ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?  
(A) ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ (B) ਤੱਕੜੀ  
(C) ਬੱਸ (D) ਹੱਥ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ

## ਪਾਠ-14

### ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇ ਗੁੱਟ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਿਸਨੇ ਅਪਣਾਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਕੋਈ 2 ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕੀ ਭਾਰਤ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਨਿਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੋਖਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕੇ ਕਦੋਂ ਕੀਤੇ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਨਸਲਵਾਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 “ਸਾਰਕ” ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸਾਰਕ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਹੜੇ ਮਹਾਂਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ 2 ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ 5 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਟਰਸਟੀਸ਼ਿਪ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 1954 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਇਸਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ਸ੍ਰੀ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਪਾਠਕ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਅਹੁੱਦੇ ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 31 NPT ਸੰਧੀ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 32 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 33 ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 34 ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 2 ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 35 ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 36 ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਹੜੇ 2 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 37 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 38 ਨਿਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

### ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

- ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ \_\_\_\_\_ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਸੰਧੀ \_\_\_\_\_ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ।
- ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ \_\_\_\_\_ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ।
- \_\_\_\_\_ ਤੇ \_\_\_\_\_ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।
- \_\_\_\_\_ ਸੰਨ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬਾਂ ਤੇ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ।
- ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ \_\_\_\_\_ ਸੀ।
- ਦੂਜਾ ਮਹਾਂਯੁੱਧ \_\_\_\_\_ ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ।
- ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ \_\_\_\_\_ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।
- ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ \_\_\_\_\_ ਮੈਂਬਰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- \_\_\_\_\_ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 15 ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ \_\_\_\_\_ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
- ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ \_\_\_\_\_ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ \_\_\_\_\_ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਹਾਂਸਭਾ ਨੇ \_\_\_\_\_ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ।
- ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਹਾਂਸਭਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਸੀ।
- ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਸਮਝੌਤਾ \_\_\_\_\_ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ।
- ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੂ-ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਸਮਝੌਤਾ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

## ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ?  
(A) ਪ੍ਰਸਪਰ ਹਮਲਾ ਨਾ ਕਰਨਾ (B) ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ  
(C) ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮਹਿਹੋਂਦ (D) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਾਰੇ।
2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਾਰ ਕਿੰਨੇ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?  
(A) 4 (B) 2 (C) 6 (D) 10
3. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?  
(A) 60 (B) 193 (C) 51 (D) ਕੋਈ ਨਹੀਂ
4. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?  
(A) 24 ਅਕਤੂਬਰ 1945 (B) 26 ਅਕਤੂਬਰ 1945  
(C) 20 ਅਕਤੂਬਰ 1945 (D) 30 ਅਕਤੂਬਰ 1945
5. 1993 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੌਣ ਸੀ?  
(A) ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ (B) ਬਿਲ ਗੇਟਸ  
(C) ਰੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ (D) ਬੁੱਸ਼
6. ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?  
(A) 1969 (B) 1973 (C) 1971 (D) 1999
7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ?  
(A) ਭਾਰਤ (B) ਚੀਨ (C) ਪਾਕਿਸਤਾਨ (D) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਾਰੇ
8. ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?  
(A) ਰੂਸ (B) ਚੀਨ (C) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ (D) ਭਾਰਤ
9. ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ?  
(A) ਚੀਨ (B) ਭਾਰਤ (C) ਰੂਸ (D) ਪਾਕਿਸਤਾਨ
10. ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਯੁੱਧ ਕਿਹੜੇ ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ?  
(A) 1963 (B) 1982 (C) 1972 (D) 1962

ਪਾਠ-10

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ 3 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ 3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ 3 ਮੌਲਿਕ ਕਰਤੱਵ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ‘ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਭੂਤਾਸ਼ਾਲੀ ਸੰਪੰਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ’, ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਲੋਕਤੰਤਰ ਰਾਜ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਹੈ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਗਣਤੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਭਾਰਤ ਗਣਤੰਤਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਭਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੰਮਾ ਤੇ ਵਿਸਤਰਿਤ ਹੈ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਇਕਾਤਮਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਕੋਈ 3 ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੈਕਟਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਕੋਈ 3 ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-11

### ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 3 ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਨਾਂ ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ● ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਚੋਣ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ? ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਸੰਸਦ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਬਿੱਲ ਕਿੰਨੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਧਨ ਬਿਲ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੌਣ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਕਿਉਂ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ● ਸਥਾਨ ਮਤਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਲੋਕ ਸਭਾ ਕਿਵੇਂ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਮਤੇ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੇ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਰਾਜ ਸਭਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਦਨ ਹੈ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੌਣ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ● ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 31 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੌਣ ਚੁਣਦਾ ਹੈ?



- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 32 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 33 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕਿਵੇਂ ਚੁਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 34 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 35 ਨਿਆਂਇਕ ਪੁਨਰ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 36 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 37 ਅਭਿਲੇਖ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 38 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜੇ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 39 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 40 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 41 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕੋਈ 3 ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 42 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 43 ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

## ਪਾਠ-12

### ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਨ? ਕਿਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਦਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿੰਨੇ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੀਕਰ ਕਿਵੇਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪਦਵੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸੰਕਟਕਾਲ ਸਮੇਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕੀ ਹੈ? ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀਆਂ 2 ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿਸ ਕੋਲ ਵੱਧ ਹਨ ਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

### ਪਾਠ-13

#### ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ 3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਚੋਣ ਵਿਧੀਆਂ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕਮਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ 3 ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਵਸਥ/ਵਧੀਆ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਕੋਈ 3 ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਚੰਗੇ ਤੇ ਸਵਸਥ ਲੋਕਮਤ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੋਇਆ? ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਸਾਮਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 3 ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਭਾਰਤੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 3 ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਸੰਯੁਕਤ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ 3 ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 30 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 3 ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖੋ।

## ਪਾਠ-14

### ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਨੇ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੀ ਸੰਧੀ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੀ ਭਾਰਤ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਤੇ ਉਪ ਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕੀ ਭਾਰਤ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਰਥਕ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਕਿਹੜੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਭਾਰਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? 3 ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਨਾਵ ਦੇ 3 ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਗੈਰ-ਅਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 1992 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕੋਈ 2 ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਤਨਾਵ (ਮਾੜੇ ਸਬੰਧਾਂ) ਦੇ 2 ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ 3 ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27 ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 28 ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਤਨਾਵ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 29 ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

100 ਤੋਂ 120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ

5 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

### ਪਾਠ-10

#### ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- (i) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (ii) ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iii) ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਹੋਏ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
- (iv) ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (v) ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ? ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (vi) ਭਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭੂਤਾਸ਼ਾਲੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੈ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

### ਪਾਠ-11

#### ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

- (i) ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (ii) ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iii) ਇਕ ਬਿਲ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ-ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iv) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (v) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

- (vi) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (viii) ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (ix) ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

## ਪਾਠ-12

### ‘ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ’

- (i) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?
- (ii) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iii) ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 4 ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- (iv) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- (v) ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (vi) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕੋਈ 3 ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (vii) ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- (viii) ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਤੇ ਵਿਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- (ix) ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨਿਕ/ਵਿਤੀ/ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

## ਪਾਠ-13

### ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਰੂਪ

- (i) ਭਾਰਤ ਇਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ-ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (ii) ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iii) ਵਧੀਆ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iv) ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾ ਲਿਖੋ?
- (v) ਲੋਕਮਤ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ 4 ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

- (vi) ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਤੇ ਜਨਮ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- (vii) ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (viii) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- (ix) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਾਂ ਤੇ ਲਿਖੋ?
- (x) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (xi) ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ-ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ?
- (xii) ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦਾ ਸੰਗਠਨ/ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?

## ਪਾਠ-14

### ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ

- (i) ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ?
- (ii) ਗੁਟਨਿਰਲੇਪਤਾ, ਪੰਚਸ਼ੀਲ, ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ-ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iii) ਭਾਰਤ ਨਸਲਵਾਦ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਤੇ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (iv) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾ ਲਿਖੋ?
- (v) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (vi) ਭਾਰਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (vii) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (viii) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (ix) ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਤਨਾਵ ਹੈ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (x) ਗੁਟਨਿਰਲੇਪਤਾ ਅਤੇ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹਨ-ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

## ਮਾਡਲ ਟੈਸਟ ਪੇਪਰ (ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ)

### ਸ਼੍ਰੇਣੀ 10ਵੀਂ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 90

#### ਭਾਗ (ੳ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 01

ਅੰਕ = 25

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਦਰਿਆ 'ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ' ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ? 1
- (ii) ਵਣੀਕਰਨ (ਜੰਗਲੀਣ) ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? 1
- (iii) ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :  
ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 1
- (iv) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। 1
- (v) ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :- 1  
ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ-  
(ੳ) ਪਹਿਲਾ (ਅ) ਤੀਸਰਾ (ੲ) ਪੰਜਵਾਂ (ਸ) ਸੱਤਵਾਂ
- (vi) 2011 ਦੀ ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦੀ ਘਣਤਾ ਹੈ। 1  
(ੳ) 382 (ਅ) 362 (ੲ) 324 (ਸ) 392

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 02

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ? 3
- (ii) ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਲਾਭ ਦੱਸੋ। 3
- (iii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 3
- (iv) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? 3
- (v) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਲੋਕ 'ਕਣਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? 3

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 03

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ। 5

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? 5

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 04 5

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉ

- |                      |                              |
|----------------------|------------------------------|
| (ੳ) ਥਾਰ ਮਾਰੂਥਲ       | (ਸ) ਸ਼ਿਮਲਾ                   |
| (ਅ) ਹੀਰਾਕੁੰਡ ਡੈਮ     | (ਹ) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ |
| (ੲ) ਪਟਸਨ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ |                              |

#### ਭਾਗ-ਅ (ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 05

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਮੌਸਮੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 1
- (ii) ਆਰਥਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 1
- (iii) ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :  
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ \_\_\_\_\_ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1
- (iv) \_\_\_\_\_ ਮੁੱਢਲੇ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। 1
- (v) ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :  
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਯਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ? 1  
(ੳ) 1.2 (ਅ) 1.9 (ੲ) 1.8 (ਸ) 1.6
- (vi) ਭਾਰਤੀ ਸੰਖਿਅਕੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ? 1  
(ੳ) ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ (ਅ) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ  
(ੲ) ਮਹਾਲਨੋਬਿਸ (ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 06

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? 3
- (ii) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? 3



- (iii) “ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ।” ਇਸ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 3
- (iv) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ। 3
- (v) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 3

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਿਯੋਜਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? 5
- ਜਾਂ
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

#### ਭਾਗ-੮ (ਇਤਿਹਾਸ)

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 25

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ‘ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ’ ਕਿਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਉਂ? 1
- (ii) ਉਲਮਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? 1
- (iii) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। 1
- (iv) ਗੁਰੂ \_\_\_\_\_ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਸੀ। 1

#### ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :

- (v) ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਾਜਣਾ ਕਿਥੇ ਹੋਈ ? 1
- |                    |                        |
|--------------------|------------------------|
| (ੳ) ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ  | (ਅ) ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ          |
| (ੲ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ | (ਸ) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ |
- (vi) ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਦੋਂ ਹੋਈ? 1
- |                 |                 |
|-----------------|-----------------|
| (ੳ) 1761 ਈ: ਵਿਚ | (ਅ) 1750 ਈ: ਵਿਚ |
| (ੲ) 1716 ਈ: ਵਿਚ | (ਸ) 1756 ਈ: ਵਿਚ |

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 30-40 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

- |       |                                                         |   |
|-------|---------------------------------------------------------|---|
| (i)   | ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?               | 3 |
| (ii)  | ‘ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ’ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।                 | 3 |
| (iii) | ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕੀ-ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਏ?              | 3 |
| (iv)  | ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। | 3 |
| (v)   | ਹਿਮਾਲਾ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਲਾਭ ਲਿਖੋ।               | 3 |

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

- |    |                                     |   |
|----|-------------------------------------|---|
| 1. | ਦੂਜੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਿਖੋ। | 5 |
|    | ਜਾਂ                                 |   |
|    | ‘ਖ਼ਾਲਸਾ’ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।   | 5 |

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11

ਪੰਜਾਬ (1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋ? 5

- |       |        |      |              |
|-------|--------|------|--------------|
| (i)   | ਸਢੌਰਾ  | (iv) | ਚਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ |
| (ii)  | ਮੁਕਤਸਰ | (v)  | ਮੁਲਤਾਨ       |
| (iii) | ਮੁਦਕੀ  |      |              |

#### ਭਾਗ-ਸ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ)

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

- |       |                                                       |   |
|-------|-------------------------------------------------------|---|
| (i)   | ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।         | 1 |
| (ii)  | ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?                        | 1 |
| (iii) | ਲੋਕ ਸਭਾ _____ ਸਾਲ ਲਈ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।                   | 1 |
| (iv)  | ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ _____ ਕਰਦਾ ਹੈ।                      | 1 |
| (v)   | ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?                  |   |
|       | (ੳ) ਰਾਜਪਾਲ (ਅ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ੲ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (ਸ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ | 1 |

(vi) ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ \_\_\_\_\_ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ?

(ੳ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ

(ਅ) ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ

(ੲ) ਨੈਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ

(ਸ) ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 3●-5● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ। 3
- (ii) ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 3
- (iii) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 3
- (iv) ਇਕ-ਦਲੀ, ਦੋ-ਦਲੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 3
- (v) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 3

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 1●●-12● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ 5 ਪੜਾਵਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5

ਜਾਂ

ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

## ਮਾਡਲ ਟੈਸਟ ਪੇਪਰ (ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ)

### ਸ਼੍ਰੇਣੀ 10ਵੀਂ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 90

### ਭਾਗ-ੳ (ਭੂਗੋਲ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 01

ਅੰਕ = 25

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਲਵਰਤੀ ਅਤੇ ਤਟਵਰਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਹਨ? 1
- (ii) ਡੈਲਟਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? 1
- (iii) ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :  
ਭਾਰਤ ਦੇ \_\_\_\_\_ ਤੱਟ ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 1
- (iv) ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 15-16 ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ \_\_\_\_\_ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਸੋਂ ਹੈ। 1
- (v) ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :  
ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਖੇਤਰ ਕਦੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ?  
(ੳ) 1986 ਈ: ਵਿੱਚ (ਅ) 1971 ਈ: ਵਿੱਚ  
(ੲ) 1976 ਈ: ਵਿੱਚ (ਸ) 1981 ਈ: ਵਿੱਚ 1
- (vi) ਕੌਸੀ ਨਦੀ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?  
(ੳ) ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ (ਅ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ  
(ੲ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ (ਸ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ 1

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 02

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- (i) ਸੌਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਦਾ ਹੈ? 3
- (ii) ਕਾਗਜ਼ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ? 3
- (iii) ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ? 3

- (iv) 'ਮਾਨਸੂਨ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 3
- (v) ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 3

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ 03**

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

1. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਹਾ ਤੇ ਇਸਪਾਤ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 5

ਜਾਂ

“ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।” ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ 04** ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋ। 5

1.

- |                         |                         |
|-------------------------|-------------------------|
| (ੳ) ਵੱਧ ਸਾਖਰਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ | (ਸ) ਕੋਲਾਰ ਸੋਨਾ ਕੇਂਦਰ    |
| (ਅ) ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ         | (ਹ) ਮੈਗਨੀਜ਼ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ |
| (ੲ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ            |                         |

**ਭਾਗ-ਅ (ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)**

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ 05**

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

- (i) ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 1
- (ii) ਲਘੁ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 1
- (iii) ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :  
ICICI ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ \_\_\_\_\_ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। 1
- (iv) \_\_\_\_\_ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। 1
- (v) ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :  
12ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੀ ਹੈ? 1
- |             |               |
|-------------|---------------|
| (ੳ) 2002-07 | (ਅ) 2007-12   |
| (ੲ) 2012-17 | (ਸ) 2017-2022 |
- (vi) ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਦੱਸੋ - 1

- |                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| (ੳ) ਚੱਕਬੰਦੀ            | (ਅ) ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਖ਼ਾਤਮਾ |
| (ੲ) ਭੂਮੀ ਦੀ ਉੱਚਤਮ ਸੀਮਾ | (ਸ) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਾਰੇ  |

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੦6**

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 3੦-5੦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

- |                                                                  |   |
|------------------------------------------------------------------|---|
| (i) ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਲਾਭ ਲਿਖੋ।                            | 3 |
| (ii) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?                | 3 |
| (iii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਆਯਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।                       | 3 |
| (iv) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ? | 3 |
| (v) ਆਧਾਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?                                  | 3 |

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੦7**

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 1੦੦-12੦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ

1. ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਜਾਂ
- ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- 5

**ਭਾਗ-ੲ (ਇਤਿਹਾਸ)**

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੦8**

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 25

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- |                                                 |                 |
|-------------------------------------------------|-----------------|
| (i) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ? | 1               |
| (ii) ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ?              | 1               |
| (iii) _____ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ।        | 1               |
| (iv) _____ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਸਨ।              | 1               |
| (v) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ       |                 |
| (ੳ) 1947 ਈ: ਵਿਚ                                 | (ਅ) 1849 ਈ: ਵਿਚ |

|                                           |                 |   |
|-------------------------------------------|-----------------|---|
| (ੲ) 1857 ਈ: ਵਿਚ                           | (ਸ) 1889 ਈ: ਵਿਚ |   |
| (vi) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ - |                 |   |
| (ੳ) 1269 ਈ: ਵਿਚ                           | (ਅ) 1526 ਈ: ਵਿਚ |   |
| (ੲ) 1469 ਈ: ਵਿਚ                           | (ਸ) 1360 ਈ: ਵਿਚ | 1 |

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 30-40 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

- |                                                   |   |
|---------------------------------------------------|---|
| (i) 'ਗੁਰੂ ਦਾ ਬਾਗ਼' ਮਰੋਚਾ ਕਿਉਂ ਲਗਾ?                | 3 |
| (ii) 'ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ' ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?          | 3 |
| (iii) ਚੱਪੜਚਿੜੀ (ਸਰਹਿੰਦ) ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।      | 3 |
| (iv) 'ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸੰਕਲਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। | 3 |
| (v) ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?     | 3 |

#### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।

- |                                         |   |
|-----------------------------------------|---|
| 1. ਬਾਬਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। | 5 |
|-----------------------------------------|---|

ਜਾਂ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ?

|                                                          |   |
|----------------------------------------------------------|---|
| ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਪੰਜਾਬ (1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਦਰਸਾਉ। | 5 |
|----------------------------------------------------------|---|

- |                   |  |
|-------------------|--|
| (i) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ |  |
| (ii) ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ  |  |
| (iii) ਸਭਰਾਵਾਂ     |  |
| (iv) ਲਾਹੌਰ        |  |
| (v) ਗੁਜਰਾਤ        |  |

## ਭਾਗ-ਸ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

- (i) ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤੱਵ ਦੱਸੋ। 1
- (ii) ਕੋਈ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ। 1
- (iii) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ \_\_\_\_\_ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। 1
- (iv) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ : 1
  - (ੳ) ਬਹੁਦਲੀ (ਅ) ਇੱਕ-ਦਲੀ
  - (ੲ) ਦੋ-ਦਲੀ (ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
- (v) ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਹੈ \_\_\_\_\_ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ । 1
- (vi) ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ : 1
  - (ੳ) ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਅ) ਲੋਕ ਸਭਾ
  - (ੲ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਸ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ

### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

- (i) ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ? 3
- (ii) ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 3
- (iii) ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 3
- (iv) ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? 3
- (v) ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 3

### ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-120 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

ਭਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭੂਤਾਸ਼ਾਲੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੈ। ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5